Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 55 (4947) | 1946 он. мартын 13, среда, | Сэн 20 мүнгэн

Үсэгэлдэр манай ороной столица—Москвада Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Нэгэдэхи Сесси нээгдэбэ.

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК-да

1946 ОНДО ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ ТУХАЙ

СССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитет тэмдэглэхэнь хадаа колхозууд, МТС-үүд ба совхозууд болбол Эсэгэ ороной дайнай агууехэ дайнай хүндэ үеые амжалтатайгаар дабажа гараа ба хүдөө ажахы дээрэ дайн байлгаа хойшолонтые усадхаха, тарилгын талмайе һэргээн бодхооха ба хүдөө ажахын культурануудые газарыень тариха, гурмитайгаар һэлгэн тариха талаар 1945 он соо нилээд ехэхэн амжалтануудые түйлаһан байна.

1945 он соо Поволжье, Баруун Сибирь, Урал ба Казахстанай районуудта шэшхэ-хоолой тон шухала культура болохо хабарай шэниисын тарилгын талмай болбол 1 миллион гектарһаа дээшэ үргэдхэгдээ байха юм.

Тарилгын талмайе һэргээн бодхооходо машинно-тракторна станциинууд колхозуудта ехэхэн туһаламжа хүргэжэ, 1946 он соо тракторна хүдэлмэриинүүдэй хэмжээе 1944 онойхиһоо орходоо миллион гектар ехэ болгоһон, хүдэлмэриинүүдэй шанарые һайжаруулһан ба нам тракторной бүтээлэй оруулгые недондо жэлэй орходоо нилээд үлүү схээр хангаһан байна.

СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК мүн баһа тэмдэглэхэнь хадаа зарим областьнууд, хизаарнууд ба республиканууд, илангаяа Тамбовско, Воронежскэ, Рязанска, Пензенскэ, Тульска ба Новосибирскэ областьнуудай, Ставропольско хизаарай, Мордовско ба Бурят-Монгольской АССР-эй советскэ, партиина ба газартаряалангай органууд болбол 1945 оной хүдөө-ажахын хүдэлмэриин түсэбэй үзүүлэлтэнүүдые, мүн баһа тарянай хүдэлмэриин ёһото шанарые хангажа шадаагүй, тарихатарихатай үедэ ехэхэн ургаса абаха ба хүдөө-ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргээгүй байна.

Калининскэ, Ленинградска, Псковско, Кемеровскэ, Сталинска, Свердловско, Омско, Великолукска, Новгородско ба Кировско областьнуудай, Удмуртска АССР-эй, Приморско хизаарай, Белорусска, Армянска, Грузинска ба Узбекскэ ССР-нүүдэй, Казахска ССР-эй Алма-Атинска, Урда-Казахстанай ба Баруун-Казахстанай областьнуудай колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудта хүдөө ажахын хүдэлмэри ба гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэхэ ябадал һайжарһанив тэмдэглэхэ аргагүй гэжэ СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК тоолоно.

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК мүн Свердловско, Челябинска, Молотовско, Ярославска ба бусад областьнуудта хүдөө ажахые электрификацилха, машинно-тракторна һайжаруулха ба МТС-үүдэй дэргэдэ өөрын ремонтно-технческэ базануудые байгуулхын талаар партиина ба советскэ организацинуудай хүдэлмэрие һайшаана.

СССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитет мүн баһа тэмдэглэхэнь хадаа олон областьнуудай, хизаарнуудай ба республиканудай партиина, советскэ ба газартаряалангай органууд болбол тарилгын талаар гүрэнэй түсэбые дүүргэжэ гарһан зад, хүдөө-ажахын культурануудай ургаса абаха талаар гүрэнэй даалгабаринуудые дүүргэжэ шадаагүй байна. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, олонхи колхозууд хабарай, зунай ба намарай хахалалгын түсэбые дүүргээгүй, тарилгын хүдэлмэринүүдые үнгэргэхэ болзорнуудые унжагайруулһан, тарилгынгаа ургасые хангалтагүй муугаар харуулһан, ородоһон ба таряахуряалгын хүдэлмэрие мууса эмхидхэһэн дээрэһээ болоһон байна юм.

Техническэ ба тоһото культуранууды, сахарна свеклые, наран сэсэгые, лён, хлопок, улһа, тамхи, махорко, клещевина ба каучуконосой ургамалнуудые тариха болбосоруулха ба хуряалгын хүдэлмэрие эмхидхэхэ агротехникэ мүн колхозууд ба совхозуудта үшөө хангалтагүй байна.

Колхозууд ба совхозуудта үбһэ ногоо тэжээлэй бэшэ болбол хүдөө-ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ малые тэжээлэй бата бэхи базые байгуулха хэрэгтэ тон ехэ шухала удхатай байбашье мүнөө хүртэрээ тон хангалтагүй байдалда байна. Энэ хадаа колхозууд ба совхозуудай, нютагай партиина ба советскэ организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө олон жэлэй ногоонуудые тариха ябадалай удхашанарые тоомсорлоогүй ба энэ нийтэ-гүрэнэй тон хэрэгтэ ёһотой анхаралаа табяагүй дээрэһээ болоһон байна. МТС-үүдэй олонхинууд машинно-тракторна паркаа запчасти ба запас частьнуудаар хангаха талаар һайжарһан байбашье, мүн трактористнууд ба комбайнернуудай ээлжэ бүхэнэй һаинтай шэнэ шэнэ хүдэлмэришэдээр нэмэгдэһэн байбашье, нэгэ тракторай, илангаяа нэгэ комбайнын бүтээсэ олон областьнууд, хизаарнууд ба республикануудта мүнөө хүртэрээ дайнай урдахи жэшээһээ нилээд доошоо зандаа үлэһэн байна.

Дайнай һүүлээр түрүүшын жэл болохо 1946 он соо хүдөө ажахын талаар гол зорилго болбол али бүхы аргаар ургасые дээшэлүүлхэ ба ороһон, хлопок, сахарна свекло, улһан, овощнууд, хартаабха ба тоһото культуранууды, үрһэ хүрэнгын валова хэмжээе дээшэлүүлхэ ябадал мүн гэжэ СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК тоолоно.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө СССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй шухала гэжэ тоолохонь хадаа:

Ороһото культурануудай талаар—ороһо таряае улам ехээр ургуулан абаха ябадал болбол арад зониие эдеэ хоолоор хангаха ябадалые һайжаруулха, талха тарянай шухала запасуудые байгуулха, малажалые улам саашань хүгжүүлхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ удхашанартай гэжэ тоолоод, ороһото ба ороһо-бобобо культурануудай тарилгые һайнзар бэлдэһэн газар дээрэ тон богонихон болзор соо үнгэргэхэ ябадалда, ороһото культурануудай ургасые комбайнаар, сноповязалкаар, жаткаар ба бусад машинаар хуряалгые нилээд ехэ болгохо ябадалда, мүн баһа намарай тарилгануудые тарихын түлөө, зүүн зүгэй ба заволжско районуудта хабарай шэниисэ тарихын түлөө пар хахалалга ба болбосоруулгын түсэбые, дүүргэхэ ябадалда онсо анхаралаа табиха хэрэгтэй байна.

Техническэ ба тоһото культуранудай талаар, илангаяа хлопок, сахарна свекло, лён-долгунец, улһа, новолубяна, наран сэсэг, лен-кудряш, соя, клещевина ба каучуконосой ургамалнуудай талаар—эдэ культурануудые болбосоруулан ургуулха хүдэлмэринүүдые механизировалхэ ябадал улам дээшэнь үргэхын түлөө онсо анхаралаа хандуулжа, илангаяа тарилгын урта тээ газарай хүрьһые һайнаар элдүүрилхэ, тарилгые саг соонь үнгэргэхэ, ряд хоорондын газарые элдэхэ, эдэ культуранудай ургасые хуряаха ба зөөбэрилхэ ябадалые тон һайнзар хангаха шухала байна.

Хартаабха ба овощнуудай талаар—город ба ажаүйлэдбэриин центрнүүдэй хүн зониие энэ шухала эдеэ-хоолой зүйлөөр хангаха ябадалые улам саашань һайжаруулхын түлөө город шадарай газарта хартаабха ба овощнуудые бүри ехээр ургуулан хуряаха хэрэгтэ түрүүшын ээлжээндэ анхаралаа табиха хэрэгтэй. мүн баһа спиртын ба крахмалопаточна заводуудай шадар хартаабхые бүри ехээр ургуулан хуряаха ябадалда онсо анхаралаа табиха хэрэгтэй.

Тэжээлэй культуранууд ба олон жэлэй үбһэ ногоонуудай талаар—олон жэлэй, люцернэ, тимофеевка ба житнятуудые, нэгэ жэлэй үбһэнүүдые, илангаяа клевер, тэжээлэй корнеплодуу ба силосно культурануудые тариха тарилгын талмайн талаар гүрэнэй даалгабариие зааханшье дутуугүйгөөр дүүргэхэ ябадал хангаха, олон жэлэй, нэгэ жэлэй үбһэ ногооной ба корнеплодуудай хүрэнгэ абаха ябадалые эрид һайжаруулжа, 1947 он соо ехэнхи колхозууд ба совхозууд болбол үбһэ тарилгые улам саашань бүри ехээр үргэдхэхын түлөө эдэ культурануудай үрһэ хүрэнгөөр өөһэдыгөө хангажа шадаха болохо ёһотой. Энээн дээрэһээ уламжалан олон жэлэй үбһэ погооной үрһэ хүрэнгые саг соонь тариха, харууһалха, хуряаха ба сохихо ябадалда онсо анхаралаа хандуулха хэрэгтэй байна.

СССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитет хадаа хүдөө-ажахын хүдэлмэринүүдэй түсэбые дүүргэхэ ябадал ба 1946 он соо бүхы культуранудай үндэр ургасые абаха ябадал болбол эгээн шухала зорилго мүн гэжэ тоолоод, СССР-эй Наркомземые. СССР-эй техническэ культуранудай Наркомадые, СССР-эй Наркомсовхозые. СССР-эй Наркомпищепромые, СССР-эй Наркоммясомолпромые, партиин обкомуудые, крайкомуудые, союзна республикануудай компартиин ЦК-нуудые, облисполкомуудые, крайисполкомуудые ба республикануудай Совнаркомуудые уялгалхань хадаа колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудые эмхидхэлэй ажахын талаар улам саашадань бэхижүүлхэ, тэдэнэй талаһаа трактор, комбайн ба хүдөө-ажахын бусад машинануудые, унаагай хүсэнүүдые ба мориной зэр зэмсэгые дүүрэн һайнаар ашаглан хэрэглэхэ ябадалые хангаха ба колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудта ажал хүдэлмэриин жаяг заршамые али болохоор бэхижүүлэн ажалай эмхидхэлые һайжаруулха аргаар хүдэлмэриин бүтээсые улам саашань дээшэлүүлхэ.

СССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол тракторнуудые, хүдөө-ажахын машинануудые, тэрээнэй тоодо техническэ культуранудта хэрэглэгдэхэ машинануудые, тэдэндэ запас частьнуудые, мориной ба гар хүдэлмэриин зэр-зэмсэгүүдые, элдэб түхеэрэлгэнүүдые, минеральна утэгжүүлгэнүүд ба химикат хоронуудые үйлэдбэрилэн гаргаха талаар, мүн баһа хүдөө ажахые нефтепродуктаар хангаха талаар түсэбүүдые хазагайруулангүйгөөр дүүргэхэ өрилтэ ажаүйлэдбэриин наркомадуудай урда табина.

СССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоохонь хадаа:

I. Хүдөө-ажахын хүдэлмэринүүдэй түсэб тухай

1. Республиканууд, хизаарнууд ба областьнуудта колхозууд, совхозууд ба таряашадай ажахыда 1946 он соо ороһото, техническэ, тоһото культуранууд ба хартаабхын талаар ургуулха ургасын түсэбые, хабарай культуранудай тарилгын түсэбые 1947 ондо ургуулха намарай культуранудай тарилгын түсэбые, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэбые, МТС-үүдэй тракторна хүдэлмэринүүдэй түсэбые, овощной, бахчева культуранууд ба тэжээлэй корнеплодуудай үрһэ хүрэнгэ ургуулха түсэбые, олон жэлэй ба нэгэ жэлэй үрһэ ногоонуудай үрһэ хүрэнгэнүүдэй тарилга үлөөхэ түсэбые, үрэтэ-жэмэсүүдэй ба виноградна ургамалнуудые. цитрусовэ культурануудай, сайн ба тунгын ургамалнуудые тариха түсэбые баталха.

2. Уһалууриин газар дээрэ таряа тариха түсэб ба ургаса абаха даалгабаринуудые баталха, мүн баһа Узбекскэ, Туркменскэ, Таджикска, Киргизскэ, Казахска, Азербайджанска, Армянска ба Грузинска ССР-нүүдэй колхозуудта газар уһалха һубаг канаванууды арилгаха түсэб баталха.

Энэ тогтоолой ёһоор уһалууриин газар дээрэ таряа тариха ба ургуулхын даалгабари баталагдаагүй республикануудай совнаркомууд ба обл(край)исполкомууд болбол 1946 он соо бүхы уһалууриин газарые тарилгада дүүрэнээр ашаглан хэрэглэхые хараалжа, уһалууриин газар дээрэ тариха тарилгын ба ургаса абалгын түсэбые тогтоожо районууд ба колхозуудта хүргэхэ ёһотой гэжэ уялгалха.

3. 1946 он соо хүдөө-ажахын бүхы культуранудые ургуулха тарилгын талмайе 1945 оной жэшээһээ 8,2 миллион гектар дээшэнь болгохо, тэрээнэй тоодо колхозуудай талаар 5,5 миллион гектар дээшэнь болгохоор баталха.

4. Урал, Сибирь, Поволжье ба Казахска ССР-эй колхозуудта залог, залеж ба перелог газар дээрэ хабарай ба намарай культуранудые тариха тарилгын түсэбые баталха. Залеж ба залог газарнуудые түрүүшын ээлжээндэ хатуу шэниисын тарилга үргэдхэхын тула хэрэглэхэ гэжэ обл (край)исполкомууд ба республикануудай совнаркомуудые, партиин обкомуудые Крайкомуудые ба Казахстанай компартиин ЦК-е уялгалха.

5. 1946 он соо МТС-үүдэй тракторна хүдэлмэринүүдэй нэгэ гектарай сэнтые зөөлэн хахалалгада оруулан 40 түхэриг 30 мүнгэ гэжэ баталха ба тэрээнэй тоодо тракторнуудай, комбайнуудай ба хүдөө-ажахын машинануудай капитальна ба текущи заһабарида 10 түхэриг 14 мүнгэ гаргашалха гэжэ баталха.

СССР-эй Наркомзем ба СССР-эй техническэ культуранудай Наркомат болбол дээрэ баталагдаһан заһабариин гаргашануудай тоо соо 1946 ондо областьнууд, хизаарнууд ба республикануудта тракторнууд, комбайнууд ба хүдөө-ажахын машинануудые заһабарилха мүнгэн һомолонгые тус тустань хараалан гаргаха ба тэрэшэлэн тус тус МТС-үүдтэ хараалха ёһотой гэжэ зүбшөөрхэ.

6. Латвийска, Литовско, Эстонско ССР-нүүдэй ба Украинска, Белорусска, ба Молдавска ССР-нүүдэй баруун районуудай таряашанай ажахынуудай хүдөө ажалай хүдэлмэриин түсэбые баталха.

7. СССР-эй Наркомземые, СССР-эй техническэ культуранудай Наркомадые, СССР-эй Наркомсовхозые, мүн баһа совхозуудай талаар хүдөө жахын хүдэлмэринүүдэй түсэб баталуулһан республикануудай совнаркомуудые, край(обл)исполкомуудые ба наркомадуудые уялгалха гэбэл:

а) тус республика, хизаар ба областьнуудта энэ тогтоолой ёһоор баталагдаһан гүрэнэй түсэбые 10 хоногой болзор соо районууд, совхозууд, МТС-үүд бүхэндэ хүргэхэ ба 1946 ондо хэгдэхэ хүдөө-ажахын тус тус хүдэлмэринүүдэй түсэбэй даалгабаринуудые 20 хоногой болзор соо колхозууд, колхозниугууд ба таряашанай ажахынуудта хүргэхэ;

б) ороһото культуранудай энэ тогтоолоор баталагдаһан дунда хэмжээнэй ургасын үнэһэн дээрэ тус тус ороһото культуранудай ургасын даалгабаринуудые баталха ба мүн баһа энэ тогтоолоор баталагдаагүй техническэ, овощной, бахчева, тэжээлэй ба үрэтэ-жэмэсэй культуранудай ургасын талаар даалгабаринуудые баталха;

в) тарянай газарые хамгаалха ой модо тарилгын ба бусад ондоо хамгаалгын модо шуты тарилгын түсэбые баталха, мүн баһа мүнөө үедэ байгаа хамгаалгын модо тарилгануудые харууһалха, сэбэрлэхэ ба заһаха даалгабаринуудые баталха;

г) парнигууд ба теплицэнүүдые түхеэрхэ ба шэнээр байгуулха болон сабшалан ба бэлшээринүүдые һайжаруулха түсэб баталха;

д) эдэ түсэбүүдые районуудта, колхозуудта ба совхозуудта хүргэхэдөө хүдөө-ажахын культуранудые зохид һайнаар хубаарилан табихын талаар урдань эрхилжэ байһан ба һаяар эрхилхээ байгаа севооборотуудтай ба тэрээндэ шэлжэн орохо түсэбтэ зохилдуулха ябадал хангажа, мүн баһа дутын газарһаа зөөгдэлэг продукцинуудые (сахарна свекло, хартаабха, овощнуудые) холо зөөхэ ябадал болюулха шухала гэжэ хараалха хэрэгтэй.

8. СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол район, МТС ба колхоз бүхэндэ 1946 оной хүдөө-ажахын хүдэлмэринүүдэй түсэбые баталха ба дүүргэхын талаар СССР-эй Наркомземэй ба СССР-эй техническэ культуранудай Наркомадай нютагай органуудай хүдэлмэрие саг доронь зохилдуулжа байха шухала гэжэ облисполкомуудай, крайисполкомуудай, партиин обкомууд ба крайкомуудай, республиканудай совнаркомуудай ба союзна республиканудай компартиин ЦК-нуудай анхаралые хандуулна.

СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоон заабарилхань хадаа областьнууд, хизаарнууд ба автономно республиканудһаа район бүхэндэ, мүн районһоо колхоз бүхэндэ хүдөө-ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбөөр хараалагдаһан нэгэдэмэл түсэб хамаг бүхы показательнуудаараа хүргэгдэхэ ёһотой байна.

Райисполкомууд ба партиин райкомууд болбол тус тус МТС-үүдэй директорнүүдтэй хамта тэдэ МТС-үүдэй колхоз бүхэндэ хэхэ ёһотой тракторна хүдэлмэриин түсэбүүдые хаража баталха ёһотой гэжэ уялгалха.

II. Хабарай тарилгада бэлэдхэл ба полевой хүдэлмэринүүдые эмхидхэхэ ябадал тухай

СССР-эй Наркомзем, СССР-эй техническэ культуранудай Наркомат, СССР-эй Наркомсовхоз, СССР-эй Наркомпищепром ба СССР-эй Наркоммясомолпром, нютагай советскэ, партиина ба газартаряалантай органууд болбол бүхы колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудта хабарай тарилгын бэлэдхэлые тон түргэн саг соо дүүргэхэ ба хабарай тарилгые хүдөө-ажахын культуранууд бүхэндэ таарамжатай эрхим һайн агротехническэ болзор соонь дүүргэжэ, полевой хүдэлмэрине эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ ёһотой гэжэ СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК уялгална. Энэ зорилгоор:

1. МТС ба совхозууд бүхэндэ бүхы тракторнуудые ба тракторна зэр зэмсэгүүдые, мүн баһа бүхы колхоз ба совхоз бүхэндэ мориной зэр зэмсэг ба тэргэ тоногуудые хүсэд ба һайн шанартайгаар заһажа дүүргэхэ.

Тракторнуудай, хүдөө-ажахын машинанууд ба зэр зэмсэгүүдэй заһабариие үнгэргэхын талаар МТС-үүдтэ, колхозуудта, совхозуудта туһалхын түлөө городуудһаа заһабарилгын бригаданүүдые эльгээхэ, запас частьнуудые, металл, түлишэ, заһабарилгын хэрэгсэлнүүд, зэмсэгүүд ба түхеэрэлгэнүүдые гаргажа үгэхэ, мүн баһа заһабарилгын хүдэлмэринүүдые бүтээхэ, илангаяа тракторнууд ба комбайнуудай моторнуудые заһабарилжа үгэхэ ба предприятинууд дээрэ запас частьнуудые бүтээжэ гаргаха.

2. Үбэлэй харгын һалажа эхилхэ хүртэр МТС-үүд ба совхозуудта горючинуудые дүүрэн абаашажа хангаха, энээнэй түлөө городой транспортаар туһалха, мүн баһа элдэб янзын ашаа зөөжэ байһан автомашинанууд ба улаануудай гэдэргээ бусаха ябадалые хэрэглэхэ.

Нефтепродуктнуудые гаргашалха һара бүхэнэй лимидүүд болбол бүхэли квартал соо ба удаадахи кварталай түрүүшын һара соо хүсэндөө байха гэжэ тогтоохо. Өөрынгөө фондын ёһоор нефтепродуктнуудаа тушаан абаһан МТС ба совхозуудта удаадахи һаранудай фондһоо нефтепродуктнуудые уридшалан абахын зүбшөөрэл үгэхэ.

3. Хабарай тарилгын хүдэлмэри эхилхэ хүртэр тракторнуудта горючи зөөхэ тусхай тэргэнүүдые хүсэд дүүрэнээр бэлдэхэ ба тракторна бригада бүхэниие заправочна зэр зэмсэгүүд ба тракторнууд болон хүдөө ажахын машинануудые техническэ талаар харууһалха багажа зэмсэгүүд ба түхеэрэлгэнүүдээр хангаха.

4. Хабарай тарилгын хүдэлмэриин эхилхэ хүртэр колхоз ба совхоз бүхэндэ тарилгын гүрэнэй түсэбые дүүргэхэдэ хэрэгтэй болохо ороһото, техническэ, овощной, тэжээлэй культуранууд ба хартаабхын хүрэнгэнүүдые дүүрэнээр хааха ба бэлдэхэ ябадалые хангаха. үрһэ хүрэнгын фондые һайн шанартай ба бүрин бүтэн байлгахын тула херхо хиналта табижа, тарилгада таарахагүй үрһэ хүрэнгэнүүдые агсаха ба юрын үрһэ хүрэнгые сортовой үрһэ хүрэнгөөр андалдаха ябадалые үбэлэй харгын һалха хүртэр дүүрэнээр хангаха.

Зүүн зүгэй, центральна ба хойто зүгэй районуудта академик Лысенкын зааһан ёһоор хабарай эртын сагта ургажа шадаха байбашье ургалтынгаа талаар нормоһоо доошоо үрһэ хүрэнгэнүүдые һалхитуулха ба агаараар дулаасуулжа болбосоруулха аргые үргэнөөр хэрэглэхэ, зүгөөр, удаа тээнь үрһэ шалгаха контрольно лабораторинууд дээрэ тэрээнэй ургаха шанарые шалгаха.

5. Колхозууд ба совхозуудта хүдэлмэриин малнуудые саг соонь хабарай хүдэлмэридэ бэлдэхэ ба хүдэлмэриин малнуудые бүхы полевой хүдэлмэриин үе соо таряан ажалай бригадануудта, мүн бригада соогоо тус тус колхозниугуудта ба совхозой хүдэлмэришэдтэ тушаажа үгэхэ ябадалые хангаха, мүн хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэриин үе соо хүдэлмэриин малда хэрэглэгдэхэ үбһэ ба шэмэтэ тэжээлые дүүрэнээр хангаан үлөөхэ.

6. Тарилгын эхилхэ хүртэр колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудта үйлэдбэриин-финансова түсэбүүдые зохёожо, МТС ба колхозууд хоорондын договорнуудые зохеожо, мүн колхозууд ба совхозуудтахи таряан ажалай бригадануудай хүдэлмэриин түсэбүүдые зохёожо дүүргэхэ, тиихэдээ эдэ түсэбүүд соогоо бригада бүхэндэ үйлэдбэриин дүүрэн хэрэгсэлнүүдые бэхилэн үгэхэ ба колхозниугууд ба совхозой хүдэлмэришэдые тус тус зүйлэй хүдэлмэри бүхэниие танюулан үгэхэ ябадал хангаха.

Бригада ба звенонуудай составые бэхижүүлхэ ба бүхы полевой хүдэлмэришэ хүн бүхэнэйгөө, жэжэ бүлэгүүдэй хэһэн бүтээһэнэй үндэһэн дээрэ эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Хабарай полевой хүдэлмэриин эхилхэ хүртэр колхоз, МТС ба совхоз бүхэнэй хабарайнгаа тарилгада хэрзэргэ бэлэн байһаниие шалгаха.

Хүдөө-ажахын культуранудай ургасые дээшэлүүлһэнэй түлөө нэмэлтэ түлбэри тогтоогдоһон ушарые эрэгтэй эмэгтэй колхозниугуудта ойлгуулан хэлэжэ үгэхэ.

7. Полевой хүдэлмэринүүдые саг соонь дүүргэхын зорилгоор райисполкомууд, партиин райкомууд, колхозой правленинүүд ба совхозой директорнүүд болбол хүдэлмэриин хүсэнэй дутаад байгаа һаа тус колхоз дээрэ, али совхозой газар дээрэ һужа байһан ажал хэжэ шадаха арад зониие—колхозниугууд ба тэдэнэй гэр бүлын хүнүүдые, совхозой албахаагшад ба хүдэлмэришэдые, тэдэнэй гэр бүлын хүнүүдые, мүн баһа ажаүйлэдбэри ба зам харгын хүдэлмэридэ байгаагүй, ажал хэжэ шадаха колхозник бэшэ бусад хүнүүдые хүдөө-ажахын хүдэлмэридэ ябуулха ёһотой гэжэ уялгалха.

8. Полевой хүдэлмэринүүдэй эхилхэ хүртэр нэгэ һара урид колхозуудые албата улаа шэрэлгэһээ сүлөөлхэ. Колхозуудай мори сарнуудые албанай ёһоор хэрэглэжэ байһан бүхы предприятинууд ба эмхизургаанууд болбол тэдэ унаагай хүсэнүүдые хабарай хүдэлмэриин эхилхэ хүртэр нэгэ һара урид колхоздонь бусааха гэжэ уялгалха. Полевой хүдэлмэриин эхилхэ хүртэр 3 неделиһээ оройтонгүй колхозууд ба совхозуудай унаагай хүсые һайнаар элеэлүүлхэ ба амаруулха.

9. СССР-эй Совнаркомой зүбшөөрэлгүйгөөр тракторнуудые полевой хүдэлмэридэ зорюулагдаһан горючи шэрэхэһээ бэшэ ондоо транспортна ба полевой бэшэ бусад хүдэлмэридэ ашаглан хэрэглэхэ ябадалые хорихо.

10. Колхозуудта тарилгын хүдэлмэриин үе соо хүүгэдэй яслинууд ба талмайнуудые, полевой станууд ба нийтын хоол эмхидхэхэ.

III. Ургасые дээшэлүүлхэ тушаа хэмжээнүүд тухай

Саашадаа полевой хүдэлмэринүүдэй шанарые һайжаруулха ба хүдөө-ажахын бүхы культуранудай ургасые дээшэлүүлхэ зорилгоор СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол доро заагдаһан шухалын шухала хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхыень СССР-эй Наркомзем, СССР-эй техническэ культуранудай Наркомат, СССР-эй Наркомсовхоз. СССР-эй Наркомпищепром, СССР-эй Наркоммясомолпром, нютагай партиина. советскэ ба газартаряалантай органууд, колхозуудай правленинүүд МТС болон совхозуудай директорнүүдые уялгалаа гэбэл:

1. Колхоз ба совхоз бүхэндэ хабарай полевой хүдэлмэринүүдэй эхилхын урда тээ 1946 ондо хабарай тарилгые үнгэргэхэ, пар хахалха ба элдүүрилхэ, тарилгын хойноһоо харууһалха, намарай тарилга хэхэ ба намарай пар хахалха тушаа колхозуудай правленинүүд, совхозуудай директорнүүд болон дүй дуршалтай колхозниугуудтай хамтаржа, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые агрономическа персоналай хүсөөр зохёон табиха, тиихэдээ түрүү бригаданууд, звенонууд ба колхозниугуудай дүй дуршалые хараалаа абаха.

Агрономуудтай хамтаржа колхозуудай тогтооһон агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые тэдэ хэмжээ-ябуулгануудые тогтооһон агрономой зүбшөөрэлгүйгөөр гү, али районой газарай таһагай главна агрономой зүбшөөрэлгүйгөөр гү, али тэдэ культуранудай талаар техническэ культуранудай районой таһагай главна агрономой зүбшөөрэлгүйгөөр болюулха гү, али һэлгэхэ ябадалые хэнэйшье үйлдэхэ гэшые хорихо.

2. Гандадаг ба бороо хура багаар ородог районуудай колхозууд болон совхозуудта тогтууритай ба үндэр ургаса хангахын зорилгоор газарай хүрьһэн дотор шииг нойто тогтооho ба пеехэ болон 1946 ондо колхозууд ба совхозуудта үндэр ургаса абаха ябадалые хангаха агротехникые хэрэглэхэ хэрэгтэ колхозууд. МТС болон совхозуудай бүхы хүсэнүүд ба зөөри хэрэгсэлые элсүүлхые тэдэ районуудай нютагай советскэ ба партиина органуудые, колхозуудай правленинүүд, МТС болон совхозуудай директорнүүдые уялгалха. Тиихэ зуураа удаадахи хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэлгэдэ тусхай анхаралаа табиха гэбэл:

а) колхозууд болон совхозуудай полинууд дээрэ хабарай һайрамай уһануудые тогтоохо тушаа хүдэлмэринүүдые эмхидхэхэ;

б) газарай хүрьһэнэй дээдэ захын бамбагар (хатаха ябадалһаа хамгаалагдаһан) байхын түлөө намарай пар дээрэ, хара пар дээрэ, мүн тэрэшэлэн намарһаа хойшо хахалагдаагүй пропашной культуранудай участогууд дээрэ хабарай түрүүшын үлэрнүүдтэ, 1—2 дахин борнойлго хэхэ, мүн баһа хабар хахалагдаха ёһотой ба тэрэшэлэн үнэһэ утатай ба үндэһэ багатай бүртаг үбһэгүй (хяаг, осот болон бусад) аад парта хахалагдаха гэжэ хараалагдаһан участогууд дээрэ хахалхаһаа урид хүрьһыень бамбайлгаха—лущени хэхэ.

в) бороо хура багаар ородог Сибирь, Урал болон Казахстанай хойто областьнуудта хабарай шэниисэ ба овёс тариха ба тарилгын урдахи хүдэлмэринүүдые хэхэдээ «Хүдөө ажахые хүгжөөхэ 1945 оной гүрэнэй түсэб тухай» СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолоор баталагдаһаниие гуримшуулан үнгэргэхэ хэрэгтэй байна

3. СССР-эй Наркомзем, СССР-эй техническэ культуранудай Наркомат, СССР-эй Наркомсовхоз, СССР-эй Наркомпищепром, СССР-эй Наркоммясомолпром. нютагай партиина, советскэ ба газартаряа-

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК-да

1946 ОНДО ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ ТУХАЙ

(Үргэлжэлэл. Эхинийнь 1-дэхи нюурта).

лангай органууд болбол бухы колхозууд. МТС-үүд ба совхозуудай зүгһөө пар хахалха ба элдүүрилхэ, намарай пар хахалха гүрэнэй түсэбүүдые тогтооһон болзор соонь үндэр шанартайгаар заатагүй дүүргэхэ ябадалые хангаха ёһотой гэжэ СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК уялгална, өөһэнгүйгөөр таряанай газарай буртаг үбһэндэ дарагдаһан ябадалые үгы хэхэ ба ургасые ёһотойгоор дээшэлүүлхын аргагүй байха юм.

4. Колхозууд ба совхозуудта академик Вильямсын заабаһан ёһоор хутагатай плүүгээр гүнзэгы хахалха, уридшалан хяаг үбһэнүүдые зулгаан абаха ябадал ба мүн баһа гандадаггүй районуудта сэбэр парнуудые үе үеэрынь элдүүрилхэ ябадал үргэнөөр хэрэглэхэ. Парнуудые бүхэлэн зунаа ногоо ургуулангүй сэбэр ба бамбагар байлгаха, энээнэй тула парнуудаа саг доронь культивацилжа ба элдэжэ байха.

Зүүн-Урда зүгэй, Сибириин ба Урда зүгэй гандадаг районуудай колхозуудта намарай культурануудые тарихын түлөө кулисна парнуудые хэрэглэжэ, кулисхоорондын газарай хурьһые элдүүрилхэ болон кулисна ургамалнуудай рядуудые саг доронь тон һайнаар элдүүрилхэ ябадалые үргэнөөр хэрэглэхэ.

5. Үтэгжүүлгэнүүдые үргэн ехээр хэрэглэхын зорилгоор республиканууд, хизаарнууд, областьнууд ба районуудай советскэ, партийна ба газартаряалангай органуудые уялгалха гэбэл:

а) колхоз ба совхоз бүхэндэ 1946 ондо хэды шэнээн талмайе үтэгжүүлхыень заажа нютагай үтэгжүүлгын зүйлнүүдые суглуулха ба тэрэ газар дээрэ тараахы түсэбүүдые баталжа, наг шэбхэ, торф ба нютаг дээрэхи бусад үтэгжүүлгын зүйлнүүдые дүүрэнээр хэрэглэхэ ябадалые хараалжа, эдэ үтэгжүүлгэнүүдые түрүүшын ээлжээндэ техническэ, тоһото ба овощной культурануудай, хартаабхын тарилгада, мүн ороoһото тарянай үрһэ хүрэнгын участогууд дээрэ, баһа намарай тарянай пар дээрэ тараан үтэгжүүлхэ ябадалые хараалха. Ажауйлэдбэриин үлэгдэлнүүд ба городуудай арай зоной элдэб хаясануудые үтэгжүүлгэнүүд болгон хэрэглэхэ ябадал эмхидхэхэ, эдэ үтэгжүүлгэнүүдые городой транспортын хүсөөр хүдөө абаашажа колхозуудта туһалха;

б) минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэхэ ябадал хангажа, эдэ үтэгжүүлгэнүүдые түрүүшын ээлжээндэ техническэ культуранууд ба уһалууриин газарнууд дээрэ, жэмэстэ модоной тарималнуудта ба мүн баһа город шадарай районуудта овощной культура ба хартаабхада хэрэглэхэ. Техническэ культура, жэмэстэ тарималнууд, овощнууд ба хартаабхануудта зорюулагдаһан минеральна үтэгжүүлгэнүүдые ямаршье бусад зорилгодо хэрэглэхэ ябадалые хорихо.

6. Хүдөө-ажахын ургамалнуудай үбшэнүүд ба хорото зүйлнүүдтэй тэмсэхэ түсхай зэр зэмсэг ба бусад хэрэгсэлнүүдые тон наринаар бэлдэхэ ба энээнэй талаар ябуулагдаха бухы хэмжээ-ябуулгануудые дүүрэнээр хангаха.

7. СССР-эй Наркомзем, СССР-эй техническэ культурануудай Наркомат, СССР-эй Наркомсовхоз, советскэ, партийна ба газартаряалангай органууд болбол колхозууд ба совхозууд дээрэ үрһэ хүрэнгэ үрэжүүлхэ ябадалые һайжаруулха, колхоз ба совхоз бүхэндэ культура бүхэнэй талаар үрһэ хүрэнгын тарилгануудай участогуудай хэмжээнүүдые саг доронь баталан гаргажа үгэхэ ба түсхай актаар оформилхо, эдэ участогуудые түс түс звенонуудта тушаан бэхилжэ үгэхэ, түсгаарлан гаргаһан үрһэ хүрэнгын участогууд дээрэ үндэр шанартай агротехникые хэрэглэжэ хабарай гү, али намарай пар дээрэ эрхим агротехническэ болзорнууд соо эрхим һайн сортовой үрһэ хүрэнгэнүүдээр тарилга хэхэ ябадалнуудые хангаха ёһотой гэжэ уялгална.

Үрһэ хүрэнгын участогууд дээрэхи тарилгануудай хойноһоо нарин һайн харууһа оролдолго гаргаха ба тэрээнэй ургасые саг доронь хуряаха ябадалые хангаха.

8. Севооборотые хэрэглэжэ шадаагүй ба тэрээндэ оролгын түсэбые үшөө баталжа абаагүй гү, али 1945 он соо тариһан тарилгануудынь тэрэ түсэбтэ таарамжагүй байһан колхозууд ба совхозууд севооборотдо орохын түсэбые зохёон баталха ба мүн баһа хахалһан тарянайнгаа газарай хилэнүүдые гү, али хилэ дээрэхи үгы хэгдэһэн тэмдэгүүдые дахин шэнээр табиха.

Бобово ба злакова олон жэлэй үбһэ ногоонуудые холижо таридаг үбһэ ногооной тарилгатай зохимжотой зүб севооборотдо ойрын сагаа орохын зорилгоор 1946 онһоо эхилжэ колхоз ба совхоз бүхэндэ гүрэнэй түсэбэй ёһоор олон жэлэй ногоонуудай үрһэ хүрэнгын тарилга эрхилхэ. Тэжээлэй культуранууд ба илангаяа олон жэлэй үбһэ ногооной тарилгын түсэбые дүүргээгүй һаа партийна организацинууд, советскэ ба газартаряалангай органууд, колхозуудай правленинууд ба совхозуудай директорнууд болбол ороoһото, техническэ ба овощной культурануудай тарилгые дүүргээгүй байһан шэнги адли тиимэ харюусалгада хабаадуулагдаха байна гэжэ тогтоохо.

9. СССР-эй Наркомзем, СССР-эй Наркомсовхоз, СССР-эй Наркомпищепром, партийна, советскэ ба газартаряалангай органууд, колхозуудай правленинүүд ба совхозуудай директорнууд болбол агролесомелиоративна хүдэлмэринүүдые хайша хэрэг орхиһон ябадалаа болюулха ба тарянайнгаа газар хамгаалха, урыта ганганuудые бэхижүүлхэ гэхэ мэтэ шугы бургааһа тариха ябадалые дүүрэнээр һэргээхэ ба саашань хүгжүүлхын талаар, мүн баһа тала губи районуудтахи хүдөө ажахын ба уһа шиг тогтоолгын хэрэгтэ тон ехэ шухала удхашанартай гүрэнэй ой модонууд, һөөг бургааһанууд ба шугынуудые, колхозно ойнуудые хамгаалхын талаар зохимжотой шухала хэмжээнүүдые абаха ёһотой байна гэжэ СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК уялгална. Энэ зорилгоор:

а) 1946 он соо тарянай газарые хамгаалһан бухы бургааһа модоной тарилгануудые дансалан бүридхэхэ ба өлэ тарилгануудые һэргээн һайжаруулха ба саашадань хүгжүүлхын талаар колхоз ба совхоз бүхэнэй гүй... хэхэ хэмжээ-ябуулгануудые түсэблэхэ;

б) шугы модо тариха ба тэрээнние харууһалха түсэбые заатагүй дүүргэхэ ябадал хангажа, энэ хэрэгтэ түсхай звенонуудые эмхидхэхэ;

в) агролесомелиоративна хүдэлмэрние эрид шангаар һайжаруулжа, түргэн ургадаг модонууд ба бургааһануудые үрэжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа табиха.

10. Уһалууриин газарнуудые үндэһөөрынь һайжаруулха, тэдэ газарнуудые хужартай дабһатай ба намаг палхи болгохо ябадалтай тэмсэхэ, уһа урдахуулха һубаг канаванuудые зүб һайнаар ашаглаха ба уһалууриин газарые тарилга ба модо тарилгада дүүрэнээр хэрэглэхын зорилгоор республиканудай совнаркомуудые, хизаарнуудай ба областьнуудай исполкомуудые уялгалха гэбэл:

а) вегетационно уһалалгын эхилхэ хүргэр газар уһалха сбросно ба коллекторнэ һубаг канаванuудые сэбэрлэхэ ба һэргээн заһаха ябадалые хангажа, гидротехническэ барилгануудые заһабарилха;

б) түс түс газар уһалалгын системэнүүд дээрэ хүдөө-ажахын культурануудые уһалха нормонууд ба болзорнуудые амяар амяарынь түсхайлан тогтоожо баталха ба тиихэдээ газарай хурьһэнэй байдалые, агротехникэ ба ургасатай, ургасагүйе харадаа абаха хэрэгтэй, мүн баһа баталан тогтоогдоһон уһалалгын нормонуудые заатагүй дүүргэхэ ябадалые тон наринаар хинамжалха;

в) уһа табилгын тогтоогдомол лимидэй ёһоор район хоорондо ба колхоз хоорондо уһа хубаалгын түсэбүүдые саг доронь зохёохо ба баталха. Техническэ культурануудай Наркомадай органууд ба газартаряалангай органууд болбол уһанай ажахын органуудтай суггаа колхозууд ба совхозуудай дотор уһа хэрэглэхэ түсэбүүдые зохёожо 1946 оной апрелиин 15-һаа хойно бэшэ баталха;

г) каналнуудһаа уһа табихадаа уһанай урдасые ба уһалха газарай байдалые анхаралдаа абажа баталагдаһан уһа хэрэглэхэ түсэбэй үндэһэн дээрэ тогтооһон лимидээр табиха;

д) үертэй тэмсэхэ хэмжээ-ябуулгануудые саг доронь хангажа, энэ хэрэгтэ нютаг дээрэхи барилгын материалнуудые бэлэдхэхэ ба хэрэглэхын талаар хэмжээнүүдые абаха.

11. Уһалууриин газарые бии болгохын түлөө, мүн загаһануудые, уһанай шубуудые үдхэхын түлөө нютагайнгаа урдахад уһые хэрэглэхэ зорилгоор мүнөө байһан хаалта сөөрэмүүдые һэргээн бодхоохо ба сэбэрлэхэ, мүн баһа колхозуудай хүсөөр ганга, жалганууд, жэжэ горхонууд гэхэ мэтэнүүдые хаажа нуурмаг сөөрэм бии болгохо тухай хэмжээнүүдые абаха. Хаалта ба сөөрэмүүдые һэргээн бодхоохо ба шэнээр бариха даалгабаринуудые районуудта тогтоохо ба эдэ даалгабаринуудые хэрэгтэ дүүргэжэ байһанние холодоо шалгажа байха.

12. СССР-эй Наркомзем, СССР-эй Наркомсовхоз, нютагай советскэ, партийна ба газартаряалангай органуудые ургаса дээшэлүүлхэ ба намарай культурануудай валова суглуулгые ехэ болгохо талаар доро дурсагдагша шухала хэмжээ-ябуулгануудые эрхилхэ гэжэ уялгалха:

а) намарай культурануудай тарилгын хойноһоо хабарай сагта харууһалха—эдэ тарилгануудые борнойлхо, подкормко хэхэ ба буртаг үбһэнүүдыень түүхэ ябадалнуудые саг доронь хангаха, эдэ хэмжээ-ябуулгануудые хабарай тарилгын хүдэлмэриин түсэбтэ оруулха.

Хабарай сагта һалхинда үлеэлгэн хатадаг газартай Сибирь ба Хойто Казахстанай тала губи районуудта һолзомын узуур дээрэ тариһан намарай тарилгануудые хабарай сагта борнойлжо болохогүй, эдэ намарай тарилгануудай буртаг үбһэнүүдые, илангаяа урмадаһанэй ургалтануудые түүхэ;

б) район, колхоз ба совхоз бүхэнүүдтэ 1946 ондо хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ хэгүй газарнуудые өлирүүлжэ севооборотые эбдэлгүйгөөр эдэ газарнуудые сэбэ парта ба намарай культурануудай тарилгада хэрэглэхэ, нигэжэ 1946 оной начарай тарилгые эртын ба һайн элдэгдэһэн пар дээрэ тариха ба эрхим агротехническэ болзорнууд соо дүүргэхэ. Район, МТС, колхоз ба совхоз бүхэндэ 1946 оной намарай культуранuудые тариха пар хахалха ба элдэхын хэмжээ-ябуулгануудай түсэбые зохёожо дүүргэлтэ болгохо, эдэ түсэбүүд дотороо энэ пар хахалалга ба элдэлгэдэ хэрэгтэй шухала болохо тракторнуудые, мори унаае илгажа үгэхэ. Тэрээнние түс пар хахалалга ба элдэлгын талаар баталагдаһан даалгабаринуудые дүүргэхэ хүртэр ондоо хүдэлмэридэ хэрэглэхэ ябадалые хорихо;

в) центрально-хара шоройто областьнуудта намарай шэниисын тарилгануудые һэргээн бодхоохо ба мүн баһа намарай шэниисын үндэр ургасатай шэнэ сортнуудые хэрэглэхэ ба түргэнөөр үрэжүүлхэ ябадалые хангаха;

г) намарай ячмениин тарилгануудые һэргээн бодхоохо ба үргэдхэхэ хэмжээнүүдые абаһые Крымскэ ба Грозненско облисполкомуудые, Краснодарска ба Ставропольско крайисполкомуудые уялгалха.

13. СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол Зүүн-Урда зүгэй, Уралай, Казахстанай ба Сибириин республиканудай совнаркомууд, облисполкомууд, крайисполкомууд, компартиин ЦК-нууд, партиин обкомууд ба крайкомуудай гол зорилго хадаа хабарай шэниисын тарилгын талмайнуудые улам саашань үргэдхэхэ ба тэрээнэй ургасые дээшэлүүлхэ, хатуу шэниисын тарилгануудые һэргээн бодхоохо ябадал мүн гэжэ тоолоод, 1946 ондо хабарай шэниисые тариха тогтоогдоһон түсэбые заатагүй дүүргэхын түлөө, мүн баһа хабарай шэниисые тариха сэбэр парай талмайе ехэ болгохын түлөө бухы шухала хэмжээнүүдые абахые уялгална.

Хабарай шэниисын тарилгануудые түргэн сагаа һэргээн бодхоохо зорилготойгоор Куйбышевска, Пензенскэ, Саратовска, Сталинградска, Тамбовско, Ульяновска, Свердловско, Кемеровскэ, Курганска, Новосибирскэ, Омско Томско, Тюменскэ, Иркутска, Молотовско, Челябинска, Читинскэ ба Чкаловска областьнуудта, Алтайска, Хабаровска ба Красноярска хизаарнуудта, Башкирска, Удмуртска ба Татарска АССР-нүүдтэ ба Казахскэ ССР-тэ болото тарилгын талмайһаа 20 процент хүртэр шэниисын үрһэ хүрэнгын участогуудые 1946 ондо үлеэхэ.

14. Ороoһото ба бусад культурануудай сортовой үрһэ хүрэнгэнүүдэй үйлэдбэрние дээшэлүүлхын зорилгоор республиканууд ай совнаркомуудые, крайисполкомуудые, облисполкомуудые, райисполкомуудые ба МТС-үүдэй директорнуудые уялгалха гэбэл:

а) райсемхозуудые ба элитно-семеноводческо ажахынуудые машинно-тракторна станцинуудай зүгһөө түрүүшын ээлжээндэ хангажа, эдэ ажахынуудта бухы хүдөө-ажалай жэл соо эрхим тракторна бригадануудые бэхилэн үгэхэ;

б) гүрэнэй селекционно станцинуудта тэдэнэй машинно-тракторна паркые полевой хүдэлмэридэнь бэлэдхэхэ талаар ремонтно заводууд ба МТМ-үүдэй зүгһөө шухала туһаламжа хүргэхэ, мүн баһа түрүүшын ээлжээндэ ба ямаршье һаатабаригүйгөөр тэдэнэй тракторнуудые, хүдөө-ажахын машинануудые ба автомобильнуудые горючи ба запас частьнуудаар хангажа байха.

15. Гречуха ба ороoһото-бобово культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ шухала гэжэ колхозууд ба совхозуудай онсо анхаралые хандуулха. Колхозууд ба совхозууд болбол хабар-зунай үеын элдэб саг бусын байдалһаа тарилга гэмтэжэ болохо ушарые зайлуулхын түлөө гречухын тарилгые хоёр—гурбан болзорто тариха хэрэгтэй гэжэ зааха. Колхозууд ба совхозуудта зүгын гэрнүүдые гречухынгаа поли дээрэ гаргаха ябадал дурадхаха.

16. Хуряалгын үедэ ороoһото ба бусад культурануудай ургаса гээхэ ябадалые зайлуулхын зорилгоор колхозууд ба совхозуудта ороoһо хатаалгын ажахые саг соонь бэлэдхэжэ дүүргэхэ, энээнэй түлөө хуряалгын хүдэлмэриин өхилтэр бухы һарабшата тогуудые заһабарилжа дүүргэхэ ба ороoһонуудаа саг зүүра хадагалха шэнэ һарабшануудые бариха, тиимэдэ районуудта ба колхозуудта шэнэ һарабшануудые бариха ба һарабшануудые заһабарилха түсэб баталха.

Таряахуряалгын үедэ шиг пойто ехээр орожо ороoһо таряа гэмтээхэ аюулэ хүргэдэг хойто зүгэй ба центральна областьнуудта, мүн баһа Сибирь, Урал ба Алас Дурнын районуудай колхоз ба совхозууд бүхэндэ ороoһо хатаaха түхеэрэлгэнүүдые шэнээр бариха гү, али мүнөө байһан байра дотор хатаалгын түхеэрэлгэ хэхэ болон ороoһо хатаадаг байрануудые заһабарилха, мүн баһа овин ба хашаа хоройнуудаа хуряалгада бэлэдхэхэ.

17. СССР-эй техническэ культурануудай Наркомат, хлопок таридаг районуудай советскэ, партийна ба газартаряалангай органууд болбол хлопчатнигай ургасые дээшэлүүлхын түлөө тарилгын урда тээ газарайнтаа хурьһые оролдоготой наринаар элдүүрилхэ, саг доронь тарилгаа хэхэ, эртын жэгтэ ургаса абахын түлөө хэмжээ-ябуулгануудые хэхэ, тарилгынгаа бухы талмай дээрэ хлопчатнигаа саг доронь ба үндэр шанартайгаар аруу болгохо, 4-һөө үсөөн бэшэ дахин үндэр шанартай кетменээ элдүүри хэхэ, 5-һаа үсөөн бэшэ дахин культивацилха ба гансал борозда дээгүүр ба тогтоогдомол нормын ёһоор вегетационно уһалалга хэхэ гэжэ уялгалха.

18. СССР-эй техническэ культурануудай Наркомат ба свекло таридаг республиканудай совнаркомууд краевой ба областной исполкомууд, союзна республиканудай компартиин ЦК-нууд, партиин крайкомууд ба обкомууд болбол сахарна свеклын талаар агротехникые хайша хэрэг орхиһоноо дары сагаа усадхаха ба ургаса абалгын даалгабарние заатагүй дүүргэхэ, ургаса хуряалгын үедэ болодог гээлгэлые болюулха ба энэ үнэтэ техническэ культурын продукцине саг доронь гүрэндөө тушаалга хангаха гэжэ уялгалха.

Сахарна свеклын тарилгые газартань зүбөөр тааруулжа тариха, тарилгые һайнаар бэлдэһэн газар дээрэ 6—7 хүдэлмэриин үдэрһөө дээшэ бэшэ болзор соо саг доронь үнгэргэхэ, саг доронь прорывка хэхэ ба үндэр шанартайгаар ряд хоорондын элдүүри ябуулха, мүн баһа сахарна свёклые гээлтэгүйгөөр хуряажа, шэрэжэ дүүргэхэ. Уһалууриин газарай районуудай свёкло таридаг колхозуудта 6—7-һоо үсөөн бэшэ дахин вегетационно уһалалга хэхэ ба уһалха бүриингөө хойно ряд хоорондохи газарые заа болгон бамбайлгажа байха.

19. Лён-долгунец ба улһанай тарилгын талмайе түргэн саг соо һэргээн бодхоохо ба тэдэнэй валова суглуулгые ехэ болгохын зорилгоор СССР-эй техническэ культурануудай Наркомат, партиин обкомууд, крайкомууд ба союзна республиканудай компартиин ЦК-нууд, облисполкомууд, крайисполкомууд, республиканудай совнаркомууд болбол лён-долгунец ба улһанай тарилгые зүбөөр хубаарилжа, нимэ тарилгануудые дан жэжэ болгохогүй, мүн зарим нэгэн колхозуудые нимэ тарилгаар үлүүсэ ехэтэ ашаалахагүй, эдэ культурануудай тарилгые эрхим агротехническэ болзорнуудта үнгэргэхэ, харууһалха ба ургасые саг доронь хуряан абаха ябадалые хангаха гэжэ уялгалха.

Лён-долгунец тарилгада рядовой сеялкэнүүдые үргэн ехээр хэрэглэхэ ябадал хангаха ба тракторна сеялкэ бүхэн 1946 он соо 100 гектарһаа бага бэшэ, мүн мориин сеялкэ 40 гектарһаа бага бэшээр тариха гэжэ тогтоохо.

Лён-долгунец ба улһа анха түрүүшээр элдэхэ ябадалые звено бүхэн тушаан абаһан участогууд дээрээ гүйсэдхэхэ ба продукци тушаалгые звено бүхэн дээрэнь нарийнаар бүридхэн тоолохо гэжэ тогтоохо.

20. Нютагай партийна, советскэ ба газартаряалангай органуудай зүгһөө наран сэсэг, сое, келешевинэ ба бусад тоһото болон мүн эфирнэ тоһото культурануудые тарижа ургуулха ябадалда ёһото анхаралаа табяагүй ушар болбол тоншье болохогүй ябадал мүн гэжэ СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК тоолоно, ушарынь энээн дээрэһээ түс культуранууд болбол хэрэгтэй шухала элдүүридэ оролтогүй ба саг дороо хуряагдадаггүй байна. Энээн дээрэһээ тэдэнэй ургаса тон ехэ дутуу хуряагдадаг байхаһаа гадна эрхим уридшалгануудай нэгэн болохо пропашной газарай удхашанар сэнгээ буурадаг байха юм.

СССР-эй Наркомзем, СССР-эй техническэ культурануудай Наркомат, СССР-эй Наркомсовхоз, нютагай партийна, советскэ ба газартаряалангай органууд болбол 1946 он соо бухы тоһото ба эфирнэ тоһото культурануудай тарилгын түсэбые заатагүй дүүргэхэ ба тэдэнэй ургасые ехэхэн дээшэлүүлхэ, эдэ культурануудай тарилгые районууд ба колхозуудта таарамжатайгаар тараажа үгэхэ, эдэ культурануудые һайн бэлэдхэлтэй газар дээрэ саг доронь тариха, тарилгын механизацине эрид һайжаруулха, эдэ культурануудай тарилгын хойноһоо харууһалха ба ургасые хуряаха ябадалые эрид һайжаруулха, мүн баһа сортовой үрһэ хүрэнгэнүүдэй үрэжүүлгые үргэдхэхэ, наран сэсэгэй ехэ тоһото шэнэ сортнуудые ба соя, клещевина, горчица, лен-кудряш ба бусад тоһото культурануудай үндэр ургасые түргэн сагаа үрэжүүлэн дэлгэрүүлхэ ябадалнуудые хангаха гэжэ уялгалха.

21. СССР-эй техническэ культурануудай Наркомат, облисполкомууд, крайисполкомууд ба республиканудай совнаркомууд, партиин обкомууд, крайкомууд ба союзна республиканудай компартиин ЦК-нууд болбол тамхи ба махоркын ургасые улам саашань дээшэлүүлхэ ябадал хангажа, эдэ культурануудай тарилгые эрхим үтэгжүүлгэтэй газар дээрэ хэхэ, тамхи ба махорко тариха ябадалые тэдэндэ таарамжатай эрхим һайн агротехническэ болзорһоонь хожомдуулангүй үнгэргэхэ ёһотой гэжэ уялгалха. Тамхи ба махорко тарихадаа таруу байдаг нормыень баримталан хангаха ба гурбаһаа үсөөн бэшэ дахин буртаг үбһыень түүхэ болон ряд хоорондохи газарыень бамбайлгаха, мүн баһа саг доронь тамхи ба махорко вершковалха ба пасынковалха.

22. СССР-эй техническэ культурануудай Наркомат, нютагай партийна ба газартаряалангай органууд болон каучуконос ургамалнуудай тарилгын түсэбые заатагүй дүүргэхэ ба тэдэнэй ургасые али бухы аргаар дээшэлүүлхэ ябадалда онсо анхаралаа табиха ёһотой, каучуконос ургамалнуудые һайнаар элдэһэн газар дээрэ тариха, тон богони болзор соо (хоёр-гурбан үдэр соо) тарилгые үнгэргэхэ, һөөг-һөөгөөрынь тариха ябадалые үргэнөөр хэрэглэхэ, мүн ургажа байһан үе соонь 4—5-һаа үсөөн бэшэ дахин культивацилха ба буртаг үбһэнүүдыень түүхэ, хоёрһоо үсөөн бэшэ дахин подкормко хэхэ ба кок-сагызай тарилгада хоёр дахин каучуконос бэшэ олзуванчигуудые ургэһөөрынь зулгаажа хаяха ёһотой гэжэ СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК уялгална. 1947 оной ургасада тариха кок-сагызай тарилгые гектар бүхэнтэ 25 тонноһоо бага бэшэ наг шэбхэ оруулһан эртын сэбэр параар хангаха.

23. СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол цитрусовэ ба субтропическа культурануудые хүгжүүлхын талаар гол зорилгонууд хадаа сайн плантацинууд дээрэ дан таруу ургамалтай байдалые усадхаха ба сайн, цитрусовэ ба тунгова ургамалнуудые һэргээн бодхоохо, мүн баһа эдэ культурануудай хойноһоо харууһалгые һайжаруулха ба тэдэнэй ургасые дээшэлүүлхэ ябадалнууд мүн болоно гэжэ тоолоно.

24. СССР-эй Наркомзем, нютагай партийна, советскэ ба газартаряалангай органуудые хартаабха, овощной ба бахчевой культурануудай ургаса хуряалгануудые илангаяа город шадарай газар ... мүн баһа спиртово, крахмало-паточно консервнэ заводуудай шадар улам саашадань дээшэлүүлхыень уялгалха.

Рассада ба эртын овощнуудые ургуулхын түлөө парнигууд ба теплицэнүүд барижа дүүргэхэ, заһабарилха ба соонь түхеэржэ дүүргэхэ ябадалые хангаха, мүн хүдэлмэришэд ба албашалай коллективнэ ба индивидуальна огородуудта рассадануудые хэхэ ... хараалха.

25. СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол колхозууд ба совхозуудай тарилга ба виноград ургуулха ябадал һэргээн бодхоолго ба хүгжүүлгэ хангалтагүй байна гэжэ СССР-эй Наркомземэй, нютагай партийна, советскэ ба газартаряалангай органуудай анхаралые хандуулан, колхозууд ба совхозуудта садуудые, жэмэстэ ургамалнууд, виноградникуудые тариха тогтоосон түсэбые гүйсэдхэхэ ябадалые хангажа тэдэнние уялгална. Өөрынгөө ... нууд дээрэ сад ба жэмэстэ ургамалнуудые тариха, тарилгын материалаар ... гаха ябадалай талаар колхозникууд ... совхозуудай хүдэлмэришэдтэ ургамал ... һаламжа үзүүлхэ.

IV. МТС-эй хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа

1. 1946 оной турша дотор МТС-үүдэй гол зорилго болбол машинно-тракторна паркаа ашаглаха ябадалые улам саашань һайжаруулха, тракторна хүдэлмэринүүдэй шанарые дээшэлүүлхэ, колхозуудтай хэһэн договорнуудайнгаа ёһоор МТС-эйнгээ үйлэдбэриин уялгануудые агротехническэ болзорнууд соонь дүүргэхэ ба энээгээрээ үндэһэн дээрэ колхозуудай хүдөө-ажахын культурануудай ургасые улам саашань дээшэлүүлхэ ябадалнууд мүн болоно гэжэ СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК тоолоно.

Пар хахалха ба элдүүрилхэ түсэбүүд жэл бүхэндэ дүүргэгдэдэггүй дээрэһээ ургасада ехэхэн хохидол тохёолдуулна гэжэ тоолоод, МТС-үүд болбол хүдэлмэриингөө нийтэ түсэбые дүүргэхэдэө намарай культуранууд ба хабарай шэниисэ тариха парнуудые хахалха ба элдэхын талаар өөрынгөө даалгабаринуудые дүүргэжэ шадаал һаа, тракторна хүдэлмэринүүдэйнгэ жэлэй түсэбые дүүргэбэ гээшэ гэжэ тоолохоор тогтоохо.

2. ССР Союзай Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол 1946 он соо тракторнууд ба комбайнуудай бүтээсые үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо ехэхэнээр дээшэлүүлхэ ба энэ үедөө трактор ба комбайн дээрэ үндэр бүтээсэ туйлаһан түрүү трактористнууд ба комбайнернуудай дүршэл мэргэжэлнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ ябадал болбол шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн мүн гэжэ нютагай партийна, советскэ, газартаряалангай органууд ба МТС, совхозуудай директорнуудай урда табина.

3. Тракторна паркнуудые үлүү ехэ бүтээсэтэйгээр ашаглан хэрэглэхэ ябадалые хангахын түлөө:

а) тракторна бригаданuудые хүтэлбэрилхэ составые, мүн баһа трактористнуудай составые ажал хүдэлмэриин ехэхэн дүршэл мэргэжэлтэй трактористнуудһаа, түрүүшын ээлжээндэ Улаан Армиһаа табигдаһан хүнүүдһээ бүридхэхэ;

б) һургуули шудалжа гараһан ба трактористын нэрээргэ абаһан хүнүүд лэ трактор дээрэ бэеэ даажа хүдэлмэрилжэ болохо гэжэ тогтоохо. Шэнэ бэлэдхэгдэһэн трактористнуудые ахалагша трактористын хүтэлбэри доро полевой хүдэлмэриин сезон соо болото мэргэжэл абахынь түлөө юрэнхыдөө прицепной машинануудай хүдэлмэришэд болгожо хэрэглэхэ;

в) агрегадуудые ажал хүдэлмэриин эрхэ нүхэсэлые (газарай хэлбэри, хурьһэн) хараадаа абажа зүбөөр бүридхэхэ ябадалые хангаха;

г) тракторна бригадануудай бригадирнууд, тэдэнэй туһалагшад, трактористнууд, учетчигууд-заправщигууд болбол түс тракторна бригадын саг үргэлжын хүдэлмэришэд мүн тула, ондоо бригадын хүдэлмэридэ оруулагдаха ёһогүй гэжэ тогтоохо. Прицепщигууд ба колхозникуудые тракторна бригадын хүдэлмэридэ хабаадуулхадаа тэрэ бригадын түс колхоздо хүдэлмэрилхэ бухы саг соонь бэхилжэ үгэхэ.

4. Машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэридэ гарадаг эзэн буса ябадалнуудые усадхаха ба колхозно полинуудай тракторна элдүүриин шанарые дээшэлүүлхын зорилгоор хабарай тарилгын эхилхэ хүртэр тракторна бригаданuудые томо томо колхозуудта полевой хүдэлмэриин бухы үе соо, түсхай полеводческо бригадада бэхилэн үгэхэ ба харин жэжэ колхозууд дээрэ нэгэ гү, али бүлэг колхозуудта бэхилэн үгэжэ, түс тракторна бригадануудые үнгэрэгшэ жэлдэ хүдэлмэрилжэ байһан тэрэ полеводческо бригаданууд ба колхозуудта бэхилхэ ябадалые хангаха ёһотой гэжэ партиин райкомууд, райисполкомууд ба МТС-эй директорнуудые уялгалха.

5. МТС-үүдэй колхозуудтай байгуулһан договорнуудай ёһоор, тракторна бригаданuудай эмхидхэлые саг соонь дүүргэхэ, хүдэлмэриин бухы сезон соо тракторнууд, машинанuудые бригаданууд ба трактористнуудта тушаан бэхилжэ үгэхэ, тракторна бригада бүхэндэ хаана, ямар хоздо, ямар тракторна хүдэлмэриие ямар болзорто дүүргэхые тодорхойлһон тракторна хүдэлмэриин жэлэй дэлгэрэнгы графикые баталжа үгэхэ. Полевой хүдэлмэриин үе соо ямар хүдэлмэри, ямар болзорнуудта, ямар шанартайгаар дүүргэхые хараалһан хүдэлмэриин түсэбүүдые зохёохо, мүн баһа хүдөө-ажахын хүдэлмэринүүдэй үе соо тракторнууд ба хүдөө-ажахын машинануудые техническэ талаар харууһалха ябадалай графигые тушаажа үгэхэ. Механигууд болбол декада соогоо нэгэһээ үсөөн бэшэ тракторна бригада бүхэндэ өөрөө тракторнууд ба хүдөө-ажахын машинануудай байдалые шалгажа тэдэнние техническэ талаар харууһалха графигые дүүргэжэ байха уялгатай гэжэ тогтоохо.

6. Тракторна хүдэлмэринүүдэй шанарые һайжаруулха ба агротехнический ... дээшэлүүлхын зорилгоор МТС ба РайЗО-нуудай агрономууд болбол тракторна хүдэлмэриин шанарые үдэр ... хинажа байха ба шанаргүйгөөр гаргаһан хүдэлмэрые дахин ... һөгүй орхихо гэжэ тогтоогдоһон ... мые тон наринаар бэелүүлжэ ... гатай байна.

7. Тракторнуудай техническэ ... һые үнгэргэхын түлөө тракторна ... ганууд ба колхозууд дээрэ юрын ... полевой мастерскойнууд ба һарбшануудые, бригадын горючие хадагалха ... погребуудые нютагайнгаа барилгын материалаар ба трактористнуудай ба колхозой хүсөөр бариха талаар түргэн ... тракторна бригаданууд ба колхозуудай ... дые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ.

8. СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол МТС-үүдэй ба совхозуудай нефть хэрэглэхэ ба хадагалха ябадалые журамшуулха, нефть, горючие газаашань элдэб ёһо бусаар гаргаха али бухы һэдэлгэнүүдые дары ... горючие тон гамтайгаар хэрэглэхэ ... далга партийна ба советскэ органууд, МТС ба совхозуудай директорнуудай ... харалые хандуулха.

9. Трактористнууд ба механизаторнуудай зүгһөө полевой ажал хүдэлмэриин ... болзорые хурдадхаха, шанарые ... лүүлхэ ба машинно-тракторна паркын ... хим һайнаар хэрэглэхэ тээшэ ... материальна һонирхолгые дээшэлүүлхын зорилгоор:

а) хабарай тарилга дээрэ 15 ... баталагдаһан даалгабарине ... түлөө трактористнуудта шан ... далые 1946 он соо зандань үлөө...

б) газар хахалалгын түрүүшын ... соо трактористнуудта хоёр дабхар ... үдэрые үгэдэг ба МТС, совхозуудай ... чиня гаргашалха нормые 10 ... дээшэлүүлдэг журамые зандань ...

10. СССР-эй Наркомзем, СССР-эй техническэ культурануудай Наркомат, СССР-эй Наркомсовхоз, СССР-эй Совнаркомой хажуудахи Главнефтеснаб, НКПС, ... партийна, советскэ ба газартаряалангай органууд болбол пар хахалха ... элдүүрилгые дүүрэнээр хангаха ...

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-эй ЦК-да

1946 ОНДО ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ ТУХАЙ

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 2-дохи нюурта).

...тнуудые байгша оной май... ургаса хурааалын түлөө— ...ной июниин 15 хүртэр шэрэн ...дүүргэхэ гэжэ уялгалха.

...МТС-үүд, совхозууд ба колхозуу... ...торнууд, комбайнууд ба хүдөө... ...бусад машинануудые дүүрэн ...баргалхын зорилгоор Нарком... ...автомобильна ажаүйлэдбэ... ...комат, транспортна машино-бү... ...Наркомат, СССР-эй Наркомзем, ...техническэ культурануудай ...СССР-эй Наркомсовхоз ба бу... ...нууд, нютагай партийна ба ...органууд болбол тракторнуудта, ...ба хүдөө-ажахын бусад ...запас частьнуудые бүтээн ...программые заатагүй дүүргэхэ, ...хүдэлмэриин бүхы үе соо эдэ ...МТС-үүд, совхозууд ба ...таһалгаряагүй хангажа ...хабарай тарилгын, пар ...ба аллүүрилгын, таряахурьял... ...тарилгын ба намарай пар ...үедэ МТС-үүд ба совхозуу... ...частяар хангаха ябадалда он... ...хандуулха гэжэ уялгалха.

...Машинно-тракторна станцинууд ба ...нуудые бариха ба түхеэрэлгэ... ...хангаха ябадалда ехэхэн ту... ...Челябинскэ, Омско ба ...областьнуудай ажаүйлэдбэриин ...нуудай хүтэлбэрилэгшэтэй ...һайшааха. 1946 он соо ажа... ...предприятинуудай туһалам... ...типовой мастерскойнуу... ...ажахын машинануудые хада... галха сарайнуудые, конторо ба гэр байрануудые бариха ябадал эрхилжэ, машинно-тракторна станцинуудые зохид һайхан һайдалтай культурна предприяти болгохые оролдохо ёһотой гэжэ республиканскэ нуудай совнаркомуудые, облисполкомуудые, крайисполкомуудые, союзна республиканскэ компартиин ЦК-нуудые, партиин обкомууд ба крайкомуудые уялгалха.

13. СССР-эй Наркомзем, СССР-эй техническэ культурануудай Наркомат ба СССР-эй Наркомсовхозые, Латвийскэ, Литовско ба Эстонско ССР-нуудэй, мүн Украинскэ, Молдавскэ ба Белорусскэ ССР-нуудэй баруун районуудай советскэ, партийна ба газартаряалангай органууд болбол хабарай тарилгада бэлэдхэхэ ба хүдөө-ажахын бусад хүдэлмэринүүдые үнгэргэхэ ба дүүргэхэ ябадалдань таряашанай ажахынуудта, хүдөө-ажахын кооперативуудта, колхозууд ба совхозуудта, эмхидхэлэй ба үйлэдбэриин туһаламжа хангаха гэжэ уялгалха.

1946 ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ түсэбые дүүргэхэ ябадал болбол арад зониие элеэ-хоолой зүйлөөр ба ажаүйлэдбэриие түүхэй эдээр хангаха ябадалые саашадань һайжаруулха талаар бүхы советскэ ба партийна организацинуудай, газартаряалантай органуудай, колхозуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай, коммунистнууд ба комсомолецуудай, агрономуудай, механигуудай, эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудай, совхозууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэришэд ба албахаагшадай ажахын-политическэ тон шухала зорилго мүн болоно гэжэ СССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитет тоолоно.

Шэнэ гипсовэ заводууд ба руднигууд

...барилгын материалнуудай ...риин Наркомат болбол оронойшье ...районуудта гипс үйлэдбэ... ...шэнэ предприятинуудые ба... ...

...Сталинград, Курск, Орёл, Рос... ...ба бусад городуудта гипсовэ ...бүтээгдэжэ байна. Ленинград... ...завод барилгдажа дүүрэжэ ...Воронежско, Курскэ гипсовэ ...болбол хоёрдохи кварталда ту... ...продукциие үгэхэ байна. ...бүхэн жэлдээ 10 мянган тонно гипс үйлэдбэрилхэ шадалтай байна.

Эдэ завод бүхэнэй дэргэдэ плитануудай, гипсовэ блогуудай, байрануудай ба олониитын барилгануудта хэрэглэгдэхэ бусад детальнуудай тусхай цехүүд баригдаха болоно.

Заводуудай барилгатай хамта Красноярскэ хизаар, Львовско область ба Латвийскэ ССР-тэ гипс гаргадаг шэнэ руднигууд нээгдэхэ байна. Гурбан руднигууд булта апрель һарада ашаглалгада ороходо байна. (ТАСС).

25 мянган руднична лампочканууд

...Д, мартын 2. «Светлана» ...болбол оронойнтоо шулуун ...шахтын бассейнүүдтэ хэрэг... ...лампочкануудые үйлэдбэрилгэеэ һэргээбэ.

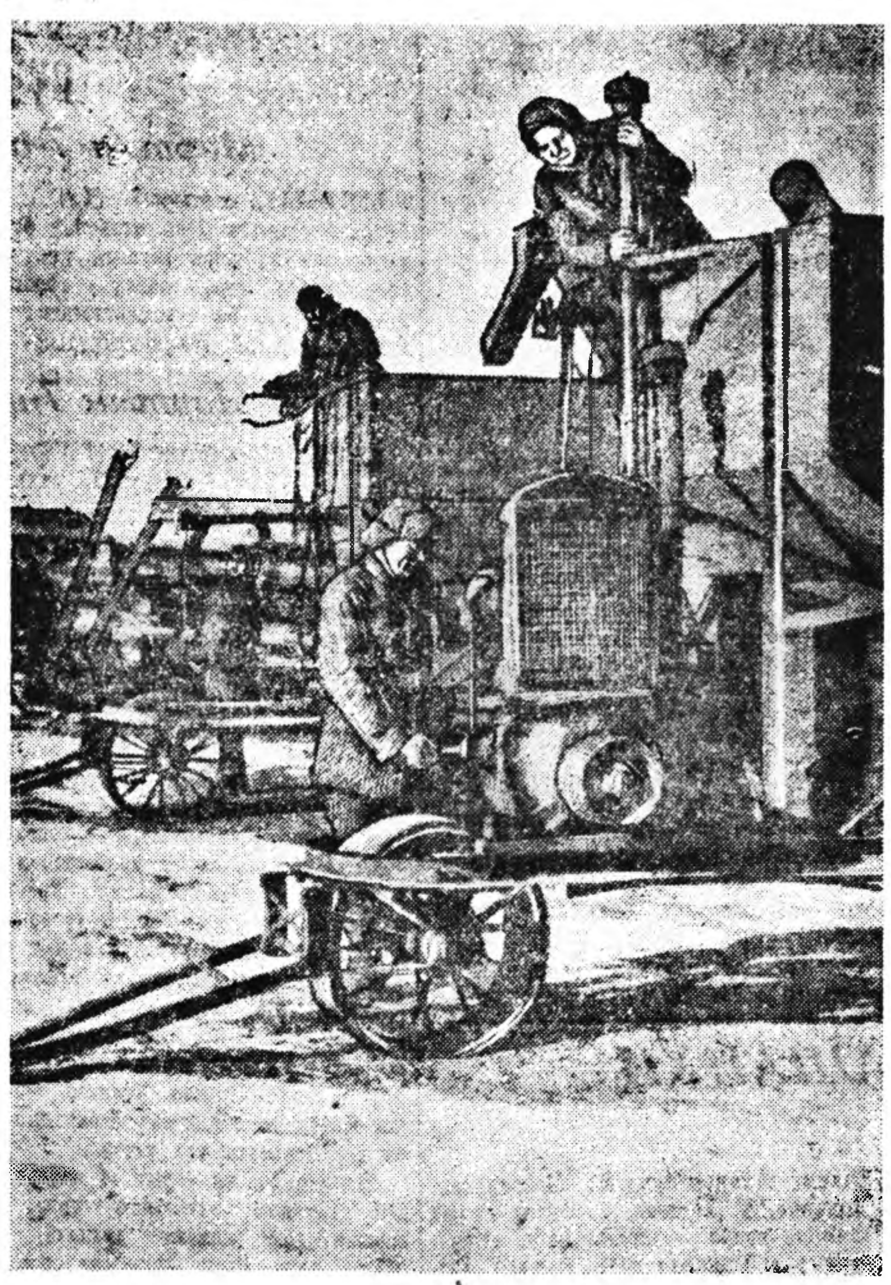
Тусхай мастерскойдо түрүүшын бүлэг 25 мянган лампочка үйлэдбэрилжэ гаргаба. (ТАСС).

15 мянган дуушадай эстрада

...мартын 1. (ТАСС). Эстонско ...тогтоолоор хойто жэлэй ...соо арадай уг заяанай ...—дуунай республиканска ...үнгэргэгдэхэ байна. 12—15 ...бүридэһэн арадай хор ...байна.

...«Кадриорг» гэжэ парк соо дуу... ...томо эстрада баригдажа ...проектнь архитектор ...зохёогдоһон байна. Дууша... ...60—80 мянган хүнэй дуулахын тула эстрадые ямараар хэхэб гэһэн бэрхэхэн асуудал проект зохёогшын үмэнэ байһан байна. Иимэ томо концертнэ эстрада хаанашье бодхоогдоогүй юм. Архитектор Таук ба тэрэнэй сотруднигуудай коллектив греческэ архитектурын античнэ формые үргэнөөр хэрэглээд, тэдэниие мүнөө үеын техникын эрилтэтэй тааруулжа шадаһан байна.

Эстрадые барилгын гол түлэбынь энэ жэлэй һүүл болтор дүүрэхэ юм.

Сталинградска областиин Краснослободско МТС трактор ба зэр зэмсэгүүдые заһабарилгаяа болзорһоонь урид дүүргээд, комбайнуудые заһабарилгада ороо.

А. Брянцевай фото (ТАСС-эй (фотохронико).

ДҮРБЭН ХҮБҮҮДЭЙМ ЗАХЯА

1941 оной зун минии дүрбэн хүбүүн нэгэ үдэр ураал сэрэгэй албанда мордоһон юм. Тиигэжэ мордохо үдэрөө тэдэнэр миниингээ гэртэ суглажа, бүгэдөөрэн зуг алжа наадажа байха үедөө иигэжэ намда захяа һэн:

— Эй, аба битнэрэйнии Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайда ошохомнай гээшэ. Бидэнэрэйнгээ бусажа эрэтэр заводтоо эрхимээр хүдэлжэ, дайнда илалта туйлалгада манай туһалаарайгты. Удааншье болонгүй бидэнэр бусажа ерэхэбди.

Теэд минии дүрбэн хүбүүн бүгэдөөрэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадажа, бүгэдөөрэн правительствын орденхайрануудта хүртэһэн байна. В силий хүбүүмни майор зэргэтэй болоһон. Иван, Петр, Лев гэдэг хүбүүдни бүгэдөөрөө офицернүүд болонхой.

Би өөрөө Улаан-Үдын модоной заводой дээрэ 26 жэл хүдэлмэрилжэ байнаб. Анха түрүүн энэ минии энэ завод болбол һаяхан байгуулагдажа байгаа һэн. Энэ жэл соо би модо-урадхуулгын харада хүдэлмэришэ һөө эхилээд ахалагша машинист хүртэр хүдэлмэрилжэ байнаб. Тиин машинистын хүдэлмэриһөө заводой бүхы хүдэлмэри дулдыдаха юм. Тиимэ тула тэрэнэй машиныш хаа харууһа, з һабарилгые алдалгүй сэбэрээр байлгаха ба өөрынгөө туһала шадай шэ-абари дүрэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, бүхы хүдэлмэридэнь туһалха уялгатай байнаб.

Мүнөө манай заводой коллективай урда барилга байгуулалтын модо бэлдэсоруулха тон харюусалгатай уялга табигданхай. Тиимэ тула манай бүхы коллектив болбол өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр эхилүүлэн байна. Би энэ мүрысөөндэ орохдоо заводой бүхы модо хөрөөдэлгын ба бэлдэсоруулгын станогуудые хүдэлгэжэ байдаг өөрынгөө машинын нэгэшье минута миин байлгахагүй, ажалай бүтээсые 200 процент хүртэр дээшэлүүлхэ, машинын цех соо хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй шадабариие һайжаруулха гэһэн бодото уялганууды абаһан аад, үнгэрһэн хоёр һара соо өөрынгөө абаһан уялгые дүүргэжэ шадаб. Минии тэмээр машинанай нэгэшье минута миин байгаагүй. Ажалай бүтээсэ 210 процент хүртэр дээшэлүүлэн дэһэн би хоёр хүбүүдые туһалагша машинист болгожо, тэдэнэрэй дүй дүршэлые дээшэлүүлээб.

Мүнөө минии хүтэлбэридэг цехын хүдэлмэришэд ба машинистнууд бүгэдөөрэн стахановецууд болонхой. Нүхэр Сталинай һунгалтада шадай урда хэлэһэн үгые гүнзэгыгөөр шудалһанай тэгээ һүүлээр манай цехын коллектив болбол хэдэн бодото уялганууды абажа, Майн 1-эй байрланай урда тээ социалистическэ мүрысөөндэ ороложобди.

Н. ИВАНОВ.
Модоной заводой ахалагша машинист.

Нютагай ажаүйлэдбэриин дайнай һүүлэй ургалта

...материальна -ажабайдалай хан... ...тэрэнэй тэнюун байдалые ...хадаа парти ба правительство... ...урда хэзээдэшье байдаг ...зониие үргэн хэрэглэлэй ...хангалга олон, ор и соо... ...бэдотоор элбэгжүүлгэ гээ... ...листическэ байгуулалтын ту... ...ба гол хэрэгүүдэй нэгэ... ...гэжэ XVII партийн съезд ...элидхэлдэ нүхэр Сталин ...

...ажаүйлэдбэри болбол бэшэ ...нуудай гар адаг эд бараада ...ехэ капитал-оруулалга ...асаралгагүйгөөр арад ...ехэ эд бараа үгэхэ арга... ...эд бараагай хэрэглэ... ...юм. Нютагай ажаүйлэд... ...предприятинууд эгээл эдэ... ...хэрэглэлэй эд бараа гар... ...шэрээ, һандали, һабата... ...трикотаж, гутал хүб... ...болоно. «Нютагай соетве... ...үйлэдбэриие үргэдхэхэ, тэрэнэй ...эд бараанууд ие бү... ...гаргаха арга-боломж... ...эд олон хэрэглэлэй ...туһаламжа үзүүлхэ» шухала ...XVIII партиин съезд дээрэ ...анхаралаа табиһан бай... ...үргэжэ байгаа эрил... ...ехэ үнд һэн» боохо ...эд ба промкоопера... ...үргүүлхын зорилго мүн ...тийна съездын тогтоолдо ...байна.

...ба правительство болбол ...нүүд соо эдэ зорил... ...тухын тула бүхы арга ...гаргаһан байна. Тэрэнэй ...зоной ажабайдал хэлбэриишэгүйгөөр һайжаржа, советскэ арадай эрилтэ бүри ехээр хангагдадаг болоһон байна. Советскэ арад зоной ажабайдалай бүрил шэнгэ шадалтай ба культурна болоһон байһан үе байгаа.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргадаг ажаүйлэдбэри дайнай үрлахи жэлнүүдтэ ехэхэн ургалта туйлаһан байна.

Эд бараанай элбэгжэлгэ хадаа нүхэр Сталинай хэлэһэн ёһоор ерээдүйн хэрэг бэшэ болошоһон байгаа. Энэ зорилгые богонихон сагай болзор соо бэелүүлхэ бүхы баримтанууд орон соо байһан юм. Теэд, энээниие дайн сэрэг һаатуулһан байна. Үргэн хэрэглэлэй эд бараае гаргалга эрид доошолоһон байна. Нютагай ажаүйлэдбэриин предприятинууд сэрэгэй хэрэг лэлдэ туһалхаар табигдаһан байна. Зүгөөр мүн дайнай үеын жэлнүүдтэшье большевистскэ парти ба советскэ правительство болбол арадай ажабайдалые хангаха хэрэгтэ анхаралаа хандуулһаар байһан юм. Үшөө дайнай дүүрэхын урда тээ правительство болбол ажаүйлэдбэриин тарижатай һалбаринуудые үргэн хэрэглэлэй эд бараа элбэгээр гаргалгада бэлэдхэжэ, амгалан сагай продукци бүтээлгэдэ аажамаар орохын заабари үгэһэн байна. Энэ заабаринь нютагайшье ажаүйлэдбэриин программа болоһон байна.

Советскэ правительство болбол үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргалгые ехэ хэхын түлөө хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые дайнай дүүрэһэн хойно бэелүүлһэн байна. Жэшээлбэл, урдань бүхы ажаүйлэдбэриин предприятинуудта байһан үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээдэг цехүүдые һэргээн болгохо тухай СССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет тогтоол гаргаһан байна. „Үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээлгые ехэ болгохо хэмжээ-ябуу гануд тухай“ 1945 оной август һарада гарһан тогтоол ехэхэн харюусалга нютагайшье ажаүйлэдбэриин урда табина.

Энэ тогтоол дүүргэхэ хэмжээнүүдые абаад, нютагай аж үйлэдбэриин предприятинууд мүнөө үедэ амгалан сагай продукци гаргалгада дүүрэн ороһон байна. 1945 оной турша 900 тонно элдэб металлическа һабата, 11 миллион табаг, 4 миллион гаран трикотажна гадар хүбсаһан, 3 миллион гаран паар оймһо, 4 миллион шахуу паар арһан гутал, хэдэн миллион метр элдэб бүд, 170 мянган репродуктор, олон тоонон керосинканууд ба бусадые нютагай ажаүйлэдбэри арад зондо үгэһэн байна. Шэрээ һандали бүтээлгэдэ ехэхэн анхарал табигдана. Нэгэндо жэл 110 мянган стол ба 500 мянга гаран стул, табуре кэнүүд гаргагдаһан байна. Ехэ олон элдэб янзын шабар һабатанууд гаргагдаһан байна. Хүгжэмэй инструментнүүдые бүтээлгэ шэнэлэгдэн эхилбэ.

Эдэ бүгэдэ юрдөө эхинь юм ха. Арад зондо хэрэгтэй эд бараа бүтээлгые эсэшэгүйгөөр үргэдхэжэ, тэрэнэй шанар ба ассортиментыень һайжаруулха гэһэн зорилго нютагай ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй урда байна. Немецко-фашистскэ булимтарагшадай һандаргаһан предприятинуудые һэргээн бодхоожо, тэдэниие хүдэлгөөд амжалтатай хүдэлмэри туйлаха шухала.

Нютагай ажаүйлэдбэриие һэргээн бодхоолгын ба тэрэнэй ургалтын табан жэл эд бараанай гаргалгые нилээд ехэ болгохые хараална. Бүхыдөө 1950 ондо гаргагдаха продукциин дүн 4,5 миллиард түхэриг байха гү, али 1945 онтой сасуулбал 1,5 дахин ехэ байха юм. Арад зондо эгээл ехэ хэрэгтэй эд бараагай ассортимент олошоруулжа, тэдэнэй бүтээлгые ехэ болгожо, шанарыень һайжаруулалга хараалагдана. Энэ он соо 3.500 тонно металлическа һабата гаргагдаха юм, теэд тэрэнь табан жэлэй һүүлшын жэлдэ 12 мянга гаран болохо байна. Шэрээ, һандали гаргалга мүн лэ ургаха байна. 1946 ондо шэрээ һандали гаргалга 1945 онойхиһоо хоёр дахин ехэ болохо ба табадахи һүүлдэ бүри ехэ болохо байна. Гутал, бүд, трикотаж гаргалга баһа үргэдхэгдэнэ. 1950 ондо 7,5 миллион паар гутал, 9 миллион метр бүд, 6 миллион паар оймһо гаргаха гэжэ хараалагдана. 1950 ондо 10 мянган пианино болон ондоошые олон хүгжэмэй инструментнүүдые худалдаанда гаргаха гэжэ түсэбөөр хараалагдана.

Эд бараанай шанарые ба ассортиментыень һайжаруулалгада илангаяа анхаралаа табиха хэрэгтэй байна. Энэ хэрэгтэ тон лэ ехэ дутуу дундануд мүнөө болотор байһаниинь элитэ, РСФСР-эй Арадай Комиссарнарай Совет өөрынгөө тусхай тогтоол соо үргэн хэрэглэлэй эд бараанай шанарые һайжаруулгада онсо анхаралаа табихые шиидхэһэн байна.

Социалистическэ ажаүйлэдбэриин системэдэ, манай Эхэ ороной бүхы арадай ажахы соо нютагай ажаүйлэдбэри болбол олониитэ арад зоной эрилтэнүүдые хангаха олон һалбаринуудай нэгэнь болоно. «Тосхонууд ба городуудай арад зон болбол үргэн хэрэглэлэй эд бараае нилээд ехэхэнээр элбэгжүүлхые, мүн тэрэшэлэн эдеэ хоолоор хангаха ябадал һайжаруулхые хүсэжэ байна,—гэжэ нүхэр Молотов 1945 оной ноябриин 6-да хэлэһэн байна. Колхозуудай хэрэгсэлнүүдые ба хүдөө-ажалай эрилтэ хэзээ хэзээнэйхиһээшье шухала болоо. Манай культурна эрилтэнүүд ургаһан ба элдэб янзын болоһон байна».

Эдэ бүхы зорилгонуудые бэелүүлгэдэ арадай ажахын бэшэ һалбаринуудтай зэргэ нютагай ажаүйлэдбэри өөрынгөө уялга дүүргэхэ ёһотой.

В. СМИРЯЕВ, РСФСР-эй нютагай ажаүйлэдбэриин Арадай Комиссар.

Хэблэлэй шэнжэлэл

ШУХАЛА АСУУДАЛНУУДЫЕ МАРТАҺАН ГАЗЕТЭ

«БАРГУЗИНСКАЯ ПРАВДА»

ВКП(б)-гэй Баргажанай айкомой ба аймсоведэй орган

«Баргузинская правда» гэжэ газетэ болбол олон жэлэй туршада хэблэн гаргагдадаг аймагай газетэнүүдэй нэгэниинь болохо юм. Тиимэһээ энэ газетэ хадаа хүдөө ажалай асуудалнуудые тун харгалха талаар ехэхэн дүй дүршэлтэй газетэ гэжэ һанамаар байна. Теэд, энэ газетэ болбол аймагайнгаа ажахын гол һалбаринууд болохо малажал ба тарян ажал тушаа һайнаар бэлдэжо зохёогдоһон бэшэгүүдые тунхаглалдаггүй байһаниинь тон гайхалтай.

1946 оной январь ба февраль һарануудай соо хэблэн гараһан 11 номернуудай соонь мүнөө үедэ бүхы республикын колхозуудай шухала анхаралаа табижа байһан асуудалнууд тушаа нэгэшье түрүү бэшэг тунхаглагдаагүй байшоо. Хэнэйшье мэдэхэдэ январь ба февраль һаранууд хадаа малай убэлжэлгые үнгэргэхэ ба төл абалгые, мүн тэрэшэлэн хайн сэрэгэй һүүлдэхи большевистскэ хабарай тарилые амжалтатайгаар үнгэргэхэ бэлэдхэлэй шиидхэхы һаранууд болохо байгаа.

Зүгөөр энээниие „Баргузинская правда“ ба тэрэнэй редактор нүхэр М. Арьяева ойлгоогүй хэбэртэй. Тус редакци болбол малай убэлжэлгын хэрэгээр үнгэргэгдэжэ байһан ба хабарай тарилгада ямараар бэлэдхэл хэжэ байһан асуудалнууд тушаа үнгэрэгшэ хоёр һара соо нэгэшье түрүү бэшэг тунхаглаагүй байһан ябадал хадаа дээрэ хэлэгдэһэн тобшололые гэрэшэлнэ гээшэ. Һаяхан болоһон үнгэрһэн СССР-эй Верховно Советэ һунгалтануудые хэтэ ябадалтай дашарамдуулагдаһан бүгэдэ-арадай ажалай дэбжэлтые энэ газетэ бодото һайнаар тунхаглаагүй айха юм.

Гэбэшье, СССР-эй Верховно Советэ һунгалтанууд тухай «Баргузинская правда» гэжэ газетэ оройдоошье бэшээгүй гэжэ болохогүй. Тэрэ хадаа олон дахин муу бэшээр һунгуулиин тухай бэшэгүүдые толилбошье һаа, тэрэнь нэгэн удхашанартай байна гэхэдэ болохо. Юун дэб гэхэдэ, энэ газетэ болбол, һунгуулиин кампаниин урда тээхи бэлэдхэл тушаа тоосоонуудые олоор бэшэбэшье һаа, ажалшан арадай дунда дэлгэрһэн патриотическа хүдэлөөниие үгэнөө бэшээгүй байгаа. Гэхэ зуура, тус аймагай малшадай, загаһашадай болон бусадай дунда һунгуулиин кампанитай дашарамдуулан ажалай дэбжэлтэнүүд угаа ехээр дэлгэрһэн байгаа.

Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малажалай фермын залуушуулай бригада болбол үнэн сэхээр ажаллаһанайнгаа ашаар хүдэлмэриин дээрэ эрхим показатель харуулһан байгаа. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой малшад 10.000 шахуу толгой малтай байбашье һаа, мал ажал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые эбэртэ бодо малаар 113, 7 процент, хонин ямаагаар 107, 5 процент дүүргэжэ шадаһан юм. Тус колхозой түрүү малшад нэмэлтэ түлбэри болгожо 19 тугал, 141 хурьга ба нэгэ ба хоёр унага абаһан байна. Эдэ бүгэдые энэ колхозой малшад социалистическа мүрысөөе үргэн дэлгэрүүлэн һэдэ рүүһэнэлгээ ашаар туйлаһаниинь элитэ.

Баргажанай загаһашадай туйлаһан амжалтануудые абаад үзэе. Усть Баргажанай моторо загаһабарилгын станци болбол хоёр-һар наа түсэбые үшөө февралиин 10-да гэхэ гү, али һунгуулиин үдэрэй хүндэлэлдэ 122 процент дүүргэһэн байха юм. Усть Баргажанай загаһанай-консервнэ заводой коллективэйхид 58.000 банка загаһанай консервэ түсэбөө гадуур гаргажа, бүгэдэ-арадай байндэр—СССР-эй Верховно Советэ һунгалтануудые хэдэ үдэрые угтаһан байна.

Теэд, «Баргузинская правда» болбол энээниие бүгэдэниитын хүдэ өөн болгожо шатаагүй байхаһаа гадна, эдүүгээ малай убэлжэлгын ябаса тушаа ба хабарай тарилгада бэлэдхэлэй асуудал тушаа энэ 11 номер соогоо горьтой статьянуудые тунхаглаагүй байһа юм. Энэ үедэ тус газетын хуудаһанда хүдөө ажалай темээр оройдоо 7 материал тунхаглагдаа. Гиибэшье эдэ материалнуудаа гүнзэгыгөөр бэшэжэ шадаагүй байна.

«Һунгуулиин хүндэлэлдэ» (№ 4), „Иволгын аймагай Гильбиринэй сомсоветэй Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин колхознигуудай хандал а“ ба «Наг шэбхэ иигэжэ зөөдэг юм гү?» (№ 5), „Иволгын колхознигуудай үүсхэлые дэмжэе“ гэһэн «Б. М. Правдын» түрүү бэшэг, „Дүрбэдэхи табан жэлэй социалистическэ хүдөө ажахы гэжэ энэ нүхэр И. А. Бенедиктовэй статья гэхэ мэтын бэшэгүүдые толилхоһоо ондоо малажал тухай ба хабарай тарилгада аймагай колхозуудай хэрэгээр бэлэдхэжэ байһан тушаа юушье бэшээгүй айха юм.

Дээрэ нэрлэгдэһэн статьянууд соогоо тус газетын хүдэлмэрилэгшэд болбол годо һонор ба тобшохоноор бэшээгүй байхань саашадаа тэсэмээр бэшэ болоно.

«Һунгуулиин хүндэлэлдэ» гэһэн статья соогоо ии эжэ бэшэнэ гэбэл: «СССР Союзай Верховно Советэй һунгуулиин хүндэлэлдэ ба хабарай тарилгада бэлэдхэхэ ябадалда гэзгэдэ эдэ усадхаха зорилготойгоор аймагай колхозууд болбол солосхоһон нэгэ һарын туршада иимэ юумэнүүдые хэхэ ёһотой гэбэ: «хааһан үрэеэ сэбэрлэхэ, тэрэн ие кондицидань хүргэхэ, нютагай үгэгжүүлгые бэлдэхэ ба зөөбэрилхэ, үнеэ ба шубуунай аргал суглуулха, саһа тогтоохо, бүхы хүдөө ажалай машинануудай заһабарилгые дүүргэхэ» гэхэ мэтын юрэнхы үгэнүүдые бэшэһэн байшоо.

«Хандалгын харюуда» гэһэн тэргүүтэй бэшэг соогоо тус газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэд баһал юрэнхыгөөр бэшэнэ гэбэл: Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин члэнүүд болбол ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Хандалгын харюуда үбһэ тэжээл гамгалаар гаргашалхын түлөө, нарай түлые нэгэшье гээлтэ хоронтогүйгөөр хүлеэжэ абахын түлөө ба хабарай тарилгада бэлэдхэхэ хэхые шангадхахын тулада социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ суглаа дээрээ шиидэбэ гэхэһээ ондоо юушье бэшээгүй байба.

Иигээд байхада энэ газетын хүдэлмэрилэгшэд болбол хүдөө ажал тушаа үнгэрэгшэ хоёр һара соо дүрбэн бэшэг һэдэ ондоо юушье өөлэдэлнгөө хүсөөр бэшээгүй ба хаһаа иигэ болоно.

Ушар иимэһээ тус редакциин хүдэлмэрилэгшэд болбол малай убэлжэлгын ба шэнэ түлнүүдые хэрээр ээ гээлтэ хоролтогүйгөөр тэнж эжэ байһан тухай дэлгэрэнгы бэшэхэ зуура, ерэхэ хабарай тарилгада хэрэгээр аймагай колхозуудай бэлэдхэл хэжэ байһан тушаа тодо һонироор бэшэхэ, аймагайнгаа партийна организацида туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй болоно. Иигэжэшье һаяхан болоһон ВКП(б)-гэй обкомой XII пленумэй шиидхэбэри соо эрилтэ хэгдэһэн байгаа.

Ураһайханай республиканска харалга эхилбэ

Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденто хүгжэмтэ драмын театрын сценэ арадай гоё һайхан ургалта тоолон хүнэгөөр шэмэгдэнхэй, эндэ сугларагшадай дура сэдьхэлые баясхулан ялардаж байна.

Мартын 11-дэ республиканска ураһайханай харалга эхилбэ. Энэ харалгада ураан һайханаар уншагшад, дуушад, ламбэшэд, колхозуудай хүдөө һониин дуунуудые дуулагшад, өөһэдөө һураһан зураашад, бүд дээрэ урал гоёор обошод, уран нарин һиилүүршэд хабаадана.

Эндэ сугларагшад туйлаһан амжалтануудаа харуулхын түлөө өөһэдынгөө түрэл колхозуудаар, заводууд ба городуудай клубуудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэһэн байна.

Творческо эрхим амжалтануудые туйлаһан коллективүүд ба онсо талантта хүнүүд ураһайханай харалгые үнгэргэхэ республиканска жюриин зүгһөө мүнгэн шагнал ба Хүндэлэлэй грамотануудые абаха байна.

Мүнөө үнгэрэгдэжэ байгаа ураһайханай харалгада Сэлэнгын, Бичурын, Хойто-Байгалай, Тарбагатайн аймагуудай коллективүүд илангаяа ородосотой һайнаар бэлэдхэһэн байна.

Түрүүшын үдэр городой Заводской ба Железнодорожно районуудаһаа программа харуулба. Эдэ коллективүүдэй туйлаһан ниэд ехэ амжалтануудые сугларагшад тэмдэглэбэ.

Манай Советскэ ороондо жэл бүри хаа хаанагүй үнгэргэгдэдэг ураһайханай харалганууд болбол гансал коллективүүдэй амжалтануудые харуулдаг бэшэ, харин хойшонхи программые онсолон тодорхойлдог ба шэнэ шэнэ талантта хүнүүдые арад зоной гүн дундаһаа дэбжүүлэн гаргадаг байһаниинь элитэ. Тиимэһээ энэ харалга мүн лэ манай республикын ажалшадай дунда ураһайханай үргэн дэлгэрэлгэ ябаһан ехэ һаруули боложо үгэхэ байһань лаблай.

Улаан Хэрээһэнэй эхин организацинуудаар тоосоото-һунгалтын суглаанууд үнгэргэгдэбэ

Улаан Хэрээһэнэй обществын союзай гүйсэдкомой ба партиин обкомой тогтоолой ёһоор манай республика дотор февраль һарын 15-һаа мартын 15 болотор Улаан Хэрээһэнэй эхин организацинуудаар тоосоото һунгалтын кампани үнгэргэгдэжэ байна.

Энэ хэмжээ-ябуулга болбол Кабанскын аймагай эхин организацинуудаар үнгэргэгдэбэ. Иимэ шухала хэмжээр иетүргэн болзор соо үнгэргэхын тула тус аймагай Улаан Хэрээһэнэй таһагые даагша нүхэр Володин олонхой дунда нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна.

Улаан Хэрээһэнэй тоосоото ба һунгалтын хүдэлмэриие эрмэлзэлтэйгээр ба богонихон болзор соо үнгэргэхэ хэрэгтэ тус аймагуудай партиин, комсомолой ба олониитын организацинууд эдибхитэйгээр хабаадалсабад.

СССР-эй мяханай ба һүүнэй ажаүйлэдбэриин Наркомадай сепараторна шэнэ завод Москвада зургаан зуун литр һү машинлаха эргатай сепараторнуудые серийнээр гаргажа эхилбэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: худэлмэришэд М. А. Виноградов ба П. Н. Трушкин гэгшэд сепараторнуудые суглуулжа байна.
Э. Евзерихинэй фото (ТАСС-эй фотохронико).

МАНАЙ КОЛЛЕКТИВЭЙ СААШАНХИ ЗОРИЛГОНУУД

Ой модоной ажаүйлэдбэри болбол Сталинска һэргээн болхоолгын табанжэлэй түсэб ые гүйсэдхэхэ гэлэ ниилээд ехэ удхашанартай тээшэ. Манай коллективэй гол зорилго хадаа хото городуудай ба хүдөө тосхонуудай барилгын модо болбосоруулжа, хэрэгтэй хэмжээгээр гаргаха, гурэнэй түсэбые хаһа саг соонь дүүргэхэ гэһэндэ байна.

Сэрэг дайнай жэлнүүд соо Улан Удын модоной завод болбол хэдэн арбаад мянган кубометр модонуудые бэлэдхэжэ, Эхэ оронойнгоо ехэ ехэ центрнүүдтэ эльгээһэн байха юм. Үнгэрһэн жэлнүүдэй дүнгүүдые хаража үзэбэл, манай завод болбол дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэдэй дутуу байһан болобошье жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ гэбэшье барилгада хэрэглэгдэхэ модон материалнуудые тон ехээр гаргажа шададаггүй байһанаа мэдэрхэ хэрэгтэй болоно.

1946 ондо дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэдээр дүүрэн хангадажа сэрэг дайнай жэлнүүдтэ ороходоо хоёр дахин ехэдхэгдэһэн түсэбые мүн өөдэрэй байдалаар хододоо үлүүлэн дүүргэдэг болообди. Хэрбээ январь һара соо 3065 кубометр кёс хюреөдэн гаргаха түсэбтэй байһанаа 4.000 гаран кубометр кёс хюреөдэжэ түсэбөө 150 процент дүүргэһэн байнабди.

Манай заводой коллективэй дундa һунгуулиин урда тээхи социалистическа мүрысөөн тон үргэнөөр дэлгэржэ, энэ мүрысөөндэ ажалай бүтээсэ ба шанар дээшэлүүлэгдэжэ гэбэл, февраль һара соо түсэбөө 160 процент дүүргэһэн байнабди. Гэнхэтэй хамта манай заводой коллектив болбол майн 1-эй һайн дэрэй урда тээхи социалистическа мүрысөөндэ оролсожо энээнэй урда түйлаһан амжалтануудаа саашадань бэхижүүлхын түлөө бодото хэдэн уялгануудые абаа

Коллективэй эрхим стахановецууд нүхэд М. Афанасьев, П. Наумова, А. Кокорев, Е. Игумнова, Н. Иванов, Ф. Солдатенко ба бусад үчгэрһэн һарануудай соо ажалай бүтээсые 240 процент хүртэр дээшэлүүлһэн байна. Хэрбээ 1946 оной январь һаа ада завод дээрэ арбаад гаран стахановецууд байгаа һаа, февралиин эсэстэ 30 тухай эрхим стахановецуудтай болоһон байнабди.

Заводой бүхы хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлтэдэй, албахаагшадай дунда агитационно-ойлгуулгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа энээнэй ашада хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ, эмхидхэл һайжаруулагдаһан ба залуу хүдэлмэришэдые үйлэдбэриин һуралсалда олоор хабаадуулжа, гэдэргэй дүй дүршэлые дээшэлүүлжэ байнабди.

Эрхим стахановецуд М. Мясотьская, И. Юрьева, А. Лушева ба бусад ажал хүдэлмэри дээрээ жэшээ һайн алжалтануудые түйлахаһаа гадна бүхы худэлмэришэдэй дунда өөһэдынгөө ажалай методые ойлгуулдаг ба олиингүй дадалгабаринуудые саг хаһа соонь дүүрэлэг байнад.

Манай заводой коллективэй урда мүнөө тон хэрэгтэй сайгата саг ерээ. Илмэ дээрэһээ заводой бүхы худэлмэришэд, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болбол модо урадхуулгын сезоной эхилхэһээ урид модо татаха талмалгаа сэдхэн бэлэдхэхэ, гаргагдаһан модые ойр зуурын саг соо болбосоруулха ба 1946—47 онуудай үбэлэй сезондо хэрэглэгдэхэ үхэл хэрэгсэлэй модо урадхуулгын сезон соо абаха шадаха эгээл лимэ харюусалгатай зорилго мүнөөдэр манай коллективэй урда байна. Мүнөөдэр байдалнар бидэнэй модо урадхуулгын сезониие угтахаар бэлэн болоогүй гэбэшье гол түсэб бэлэдхэлэй хүдэлмэрииие һаял үдэрнүүдтэ дүүргэхээр харалжа түсхай график табяад, энэ графигынгаа еһоор хүдэлмэреэ эхилээбди.

И. МОРОЗОВ,
Улан-Удын модоной заводой директор.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй амжалтанууд

Улан-Удын «Бурмонторгын» системын худалдаа-наймаанай эмхи зургаанууд үнгэрэгшэ 2 һарын туршада дотор эмхитэй һайнаар хүдэлмэрилбэ.

Мүрысөөнэй дүнгэй ёһоор 22-дохи хозрасчетно магазин (директорынь нүхэр Цыгальницкая) эн бэрх гэр эрьесээр харгалагдаһан түсэбөө 158 процент дүүргэжэ, түрүү һуури эзэлбэ.

Энэ магазин болбол хододоо сэбэр ба һаруул байдаг, гадна худалдаа-наймаанай хүдэлмэрилэгшэдынь өөрынгөө дүршэлые эрхим мэдэхэ болонхой. Магазинуудые даагшад нүхэд Зелинская, Ветрова гэгшэд Цыгальницкаяһаа түсэбөө дүүргэлгээр дутанагүй. Эдэнэй хахажа байһан магазинууд түсэбөө 125 процент хүртэр дүүргэһэн байна.

Го одой шадар худэлмэрилжэ байдаг түс системын худалдаа-наймаанай табан магазин бэшэгээр хүдэлмэрилнэ. Энэ табан 1945 оной дүрбэдэхи квартал ай дүнгэй ёһоор республикын Худалдаа Наймаанай Наркоматай хоёрдохи шагнал 5 тохо 5000 түхэриг абаһан байна. Түс табагай түрүү стахановецууд нүхэд Ласкутникова, Перевозникова, Левинтас гэгшэд энэ жэлэй түрүүшын кварталайнгаа түсэб февралиин 25-ай мэдээгээр 120 150 процент хүртэр дүүргэһэн байха юм.

2.676.661 түхэриг гүрэнэй нөөсэлгын кассада хадагалагдана

Улан-Удын 301-дэхи гүрэнэй нөөсэлгын касса болбол мартын нэгэнэй мэдээгээр гүрэнэй урьһаламжаар ба 4-дэхи эд зөөриин ба мүнгэнэй лотерейн билет дээр 826.013 түхэригтэ шуубэри түгээбэ. Тэрэнэй 12.600 түхэринь дүрбэдэхи эд зөөриин ба мүнгэнэй лотерейн билетэй шуубэридэ түлэгдэһэн байна. Гүрэнэй 2-дохи сэрэгэй урьһаламжаар нүхэр Антон Терентьевич Кроча 10.000 түхэриг шүүһэн байха юм.

Мүнгэн зөөреэ гүрэнэй нөөсэлгын кассада хадагалха ябадалай гүрэндэ тон ехэ удхашанартай байһыень манай үргэн ажалша арад һаин ойлгоһон дээрэһээ ба өөһэдтэншье зохид тааса байһые мэдээд ехэ олоороо мүнгэн зөөреэ гүрэнэй нөөсэлгын кассада хадагална.

Энэ жэлэй түрүүшын квартада түрша соо 301-дэхи гүрэнэй нөөсэлгын касса түсэбэйнгөө ёһоор 500 мянган түхэриг арадай мүнгэн зөөри нөөхөөр түсэбтөө хараалһан байгаа. Мүнөө энэ хараалагдаһан түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээд байна. Жэшээлбэл, мартын 1-эй мэдээгээр түс нөөсэлгын кассада 2.552.859 түхэриг ажалша арадай мүнгэн хадагалагдажа түсэбөө 510 процент дүүргэбэ.

Хамта бүхы городой гүрэнэй нөөсэлгын кассануудта ажалша арадай 2.676 661 түхэриг хадагалажа түсэбөө 412,5 процент дүүргэһэн байна.

Мүн энэ нөөсэлгын касса һүүлэй мэдээгээр олон үхибүүдтэй ба эрэ нүхэргүй эхэнүүдтэ туһаламжа болгон 779. 675 түхэриг үгэһэн байна.

Е. РИНЧИНОВА.

Февраль һарын түсэб дүүргэнхэй

Улан-Удэ городтохи „Труд" гэжэ инвалидуудай артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Кононова) февраль һарынгаа түсэбые 105 процент дүүргэжэ, мартын 8-ай һайндэрые эрхим амжалтануудтайгаар угтаба.

Эндэ сёдолой цех (даагшань нүхэр Босоевич) артель соогоо түрүү һуури эзэлнэ.

Түрүү оёдолшо нүхэр Павлова цехынгээ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хооронды мүрысөөн эмхилжэ даалгабаряа 400 процент дүүргээд, эрхим оёдолшын нэрэ зэргэ олобо. Энэ нүхэрһөө жэшээ абан сёдолшод Протва, Каурова, Малеева гэгшэд даалгабаряа ходо доо 390 гаран процент дүүргэдэг юм.

Энэ артелиин малгай оёлгын цехын (даагшань нүхэр Яковлева) хүдэлмэрилэгшэд эбтэй һайнаар хүдэлмэрилжэ даалгабарита түсэбөө 180 процент дүүргэбэ. Түс цехын сёдолшод Иванова, Гусева гэгшэд 220 процент хаһанайнгаа даалгабари дүүргэжэ, амжалтануудаараа цех соогоо суурхана.

Киногой хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан

Һаяхан Улан-Удэдэ манай республикын киногой хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн үнгэрэгшэ Москвагай городой Сталинска округой һунгагшадай һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхэ ба киногой хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонуудай тухай элидхэл кинофикациин управлениин хүтэлэгшэ Мокаров хэлэбэ. Удаань элидхэл тушаа хэлсэжэ байһанай һүүлээр нигээд зүблөөн сугларгашадай зоро дурсагдаһан социалистическа уялгануудые абаба:

1). Кино харагшадые шэнэ фильмнүүдээр хангаха жэлэйнгээ түсэбые тэр дуута Сталинска Конституциин һайндэр—декабриин 5 болтор, мүн хүдөө нютагуудта 1946 оной декабриин 15 болтор дүүргэхэ.

2). Кино сетиие олошоруулха жэлэй түсэбые ноябриин 1 хүртэр дүүргэхэ.

3). Киноаппарадуудые хэрэглэгдэнгүйгөөр байлгадаг ябадалые усадхаха. Дуугардаг ба дуугардаггүй кинокартинануудые харуулдаг нүүдэл киноустановконуудые һарадаа хориһоо доошо бэшэ сеанс харуулдаг болгохо. Байһан киноустановконууд хүдөөдэ һарадаа 20-һоо, городто 25-һаа доошо бэшэ сеанс харуулдаг болгохо.

4). Мүнөө үедэ хүдэлмэрилдэггүй бүхы киноустановконуудые 1946 оной апрелиин 1 хүртэр ашаглалгада оруулха.

5). 1946 оной эсэс хүртэр республикын колхоз бүхэндэ һарадаа 1-2-һоо доошо бэшэ кинокартина харуулдаг болгохо.

6). 1946 оной октябриин 1 хүртэр 30 моторист, 1947 оной январиин 1 хүртэр 50 киномеханигуудые бэлэдхэхэ.

7). Республикын арад зониие саг үргэлжэ кино харуулгаар хангаха. Киногой хүдэлмэришэдэй гэмээр киносеансnуудаа һаатаха ябадалые усадхаха.

8). Хабарай тариалгын үедэ колхозуудай полевой станууд дээгүүр һайн шадамар айлгаар кинокартинануудые харуулха, колхозниигуудые һонирхолтой кинокартинануудаар хангаха ябадалда эртэнһээ бэлэдхэл хэхэ гэһэн ба бусад уялгануудые абаһан байна.

Номэцкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процесс

Мартын 7-ой үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, мартын 7. (ТАСС). Трибуналай мартын 7-ой үглөөнэй заседани үмөөрэгшэ Кубушек гэгшын үгэ хэлэлгээр эхилбэ, тэрэ хадаа гэршэнэрые дуудаха тухай ба гэмнэгдэгшэ Папен гэгшын хэрэгэй документнүүдые эрижэ абаха тухай эрилтэ хэлэн байна.

Һүүлээрэнь гэмнэгдэгшэд Зейс-Инкварт, Шпеер ба фон Нейрат гэгшэдэй үмөөрэгшэд үгэ хэлэбэ.

Ингээд трибуналай үглөөнэй заседани дүүрэбэ.

Мартын 7-ой үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, мартын 7. (ТАСС). Мартын 7-ой үдэшын заседаниин эхиндэ түрүүлэгшэ лорд Лоуренс гэгшэ мүнөөдэрэй гэршэнэрые дуудаха ба документнүүдые абаха тухай зууршалгануудые трибуналда хэлсэжэ үргэлжэлүүлхэ болон, харин гэмнэгдэгшэ Герингиин хэрэгые дуулажа хойто үдэрэй үглөөһөө эхилхэ гэжэ мэдүүлбэ.

Энээнэй һүүлээр гэмнэгдэгшэ фон Нейрат, Фриче ба Гесс гэгшэдэй үмөөрэлтын гүйлтанууд хэлсэгдэһэн байна.

Ингээд трибуналай үдэшын заседани дүүрэбэ.

Мартын 8-ай үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, мартын 8. (ТАСС). Трибуналай мартын 8-ай үглөөнэй заседаниин эхин дээрэ түрүүлэгшэ лорд Лоуренс болбол үмөөрэлтын хүдэлмэриие эмхидхэһэн ябадалтай холбоготоһон хэдэн асуудалай талаар гаргаһан Трибуналай шиидхэбэриие соносхоно. Һүүлээрынь нэмэжэ гэршэнэрые дуудаха тухай ба документнүүдые абаха тухай гүйлтэ хэжэ гэмнэгдэгшэ Кейтель гэгшын үмөөрэгшэ адвокат Нялъте ба гэмнэгдэгшэ Розенбергын үмөөрэгшэ адвокат Тома гэгшэд үгэ хэлэбэ. Тэрэнэй һүүлээр түрүүлэгшэ болбол гэмнэгдэгшэ Герингиин үмөөрэгшэ Штамерта үгэ үгэбэ.

Штамер болбол өөрынгөө материалнуудые харуулжа эхилхэһээ урид, хэдэн гэршэнүүдые нэмэжэ дуудаха тухай гүйлтэ хэнэ. Энээнэйнгээ һүүлээр гэмнэгдэгшэ Герингые үмөөрһэн материалнуудые харуулна.

Үмөөрэгшэ хэлэхэдээ версальска договор болбол эрхын талаар Германида уялгата бэшэ хэрэг гэжэ баримта гаргаха зорилгые табина. Тиихын хамта маршал Фош, Поль-Бонкура ба Ллойд Джордж гэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүдһээ болон илангаяа лорд Ротермирэй версальска договор тушаа литературна үгэ хэлэлгэнүүдһээ соносхон уншана.

Эдэ хэлэһэн үгэнүүдһээ уншажа байхадань США-һаа главна гэмнэгшэ Джексон гэгшэ үмөөрэгшын үгэ хэлэлгые таһалжа, адвокат Штамер хадаа хэрэгтэ хабаадахагүй гэжэ урид сүүдэй орхиһон материалнуудай документнүүдые уншажа трибуналай шиидхэбэринүүдые эбдэбэ гэжэ Трибуналай анхаралые татана.

Түрүүлэгшэ болбол үмөөрэгшэ Штамер ба бусад үмөөрэгшэдые тэдэнэр хадаа Трибуналай шиидхэбэриие бэелүүлхэ ёһотой ба Трибуналай соносхохо гэжэ зүбшөөрөөгүй документнүүдые уншахагүй гэжэ һануулна.

Саашань үмөөрэгшэ болбол өөрынгөө үгэ хэлэлгэ соо Локарнска пактые эбдэһэн гэжэ гэмнэгдэгшэ Герингые гэмнэх ябадал болбол арсаатай хэрэг гэжэ тоолобо.

Өөрынгөө үгэ хэлэлгын энэ хубиие дүүргээд үмөөрэгшэ болбол германска агаарсэрэгэй хүсэнүүдэй генерал байһан гэршэ Карл Боденшатц гэгшые дуудажа зэргэ асуулта хэхэ зүбшөөрэлые Трибуналһаа гүйнэ. Гэршэ болбол Герингын адъютант байһан ба германска агаар-сэрэгэй хүсэнүүдэй главно командалагша Геринг болон Гитлерэй ставка хоёрой хоорондын харилсаанай офицерэй тушаалые гүйсэдхэжэ байһан байна.

Боденшатцые харуултайгаар заседаниин зал соо оруулна.

Тоггоогдоһон тангариг хэлэһэнэй һүүлээр, гэршэ болбол үмөөрэгшын асуултада харюу хэлэхэдээ, өөрынгөө гэмнэгдэгшэ Герингтэй уулзаһан ба тэрэнэй адъютант байхадаа өөрынгөө хэһэн хүдэлмэри тухай мэдээсэнэ.

Өөрынгөө мэдүүлгые үргэлжэлүүлжэ гэршын хэлэхэнь хадаа. 1943 оной эхиндэ союзнигуудай агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй германска городуудта ехэ доболгонуудые хэһэн ябадалтай дашарамдуулан Герингын нүлөөн хадаа Гитлертэ хүндэгүй болоһон ба тэрээнһээ хойшо Геринг болбол хэды оролдоошье һаа Гитлерэй үмэнэ өөрынгөө хүндые һэргээжэ шадаагүй байна гэбэ.

Карл Боденшатцын мэдээсэхэнь хадаа Геринг болбол элдэб зүблөөнүүд дээрэ Англи Германи хоёрой хоорондын хүндэ хүшэр харилсаае тайбан байдалаар зүбшөөрэлсэхын шухала байһан тухай һаналаа хэлэһэн мэтэ ба еврейнүүдые мүрдэхэ тухай юушье мэдээгүй шэнтеэр мэдээсэбэ.

Гэршын саашанхи мэдүүлгэһээ үзэхэдэ Геринг болбол «Тайбан үгэ хэлэхэтэсэ» хамта дайнда илаһан ба илагдаһан үенүүдтэхи Германиин элдэб арга-боломжонуудые урид сэгнэжэ үзэһэн болохотой байна. Гэршын хэлэһэнээр хадаа Германиин зэбсэглэлэй тала болбол «ехэ политикада» Германиие хабаадуулха арга-боломжотой гэжэ Геринг тоолоһон байна.

Дүрбэн жэлэй түсэб гэгдэһэн түсэбые бэелүүлхэ ябадалда Герингын агрессивна һаналые гэршэ тодорхойлходоо Герингын хүсэлынь хадаа, тээбэрилжэ шадаагүй байһан гү, али ямар нэгэн конфликтын үедэ тээбэрилжэ болохогүй тиимэ түүхэй элээр Германиие хангаха гэһэн байна.

Геринг болбол ямар байдалтайгаар СССР-тэ эсэргүүсэһэн кампаниин тухай тэрээндэ хэлэһэн байгааб гэжэ үмөөрэгшэ гэршэһээ асууна. Гэршэ мэдээсэхэдээ 1941 оной һүүл багаар Россиин талаһаа эсэргүү сохилто хэһэнэй һүүлээр Геринг болбол тэрэ хадаа тиимэнүүд эсэргүү сохилтонууд болохо гэжэ мэдээгүй байгааб гэжэ хэлэһэн байна. Тэрэ болбол дайнай эхилхын урда тээ тэрэнэй Россида добтолхо түсэбые бэелүүлхэ ябадалаа болихо тухай Гитлертэ хэлэхые оролдоһон шэнгеэр хэлэбэ.

Энээнэй һүүлээр гэмнэгшэ Джексон болбол үмөөрэгшын асуулта хэжэ байхада гэршын хэлэһэн англиийска ажахын бүлэгтэй Герингын хэһэн зүблөөн тухай бусажа хэлэнэ. Гэршэдэ зэргэ асуулта хэжэ байха үедөө Герингые үмөөрэгшэ адвокат Штамер хадаа хэдэн асуулта ба харюуе түрүүн бэлэдхэһэнээр барахагүй харин гэршын сүүд дээрэ мэдүүлхэ ёһотой байһан зарим баримтануудые мэдээсэжэ үгэһэн байна.

Гэмнэгшэ болбол удаадахи асуудалнуудаар сэрэгэй частьнуудые Польшо тээшэ ябуулхаар түрүүшынхеэ Германиин бэлэдхэжэ байхада, германска агаарай сэрэгэй хүсэнүүдые таба дахин үргэдхэхэ захиралта абааб гэжэ суглараашанай Герингын мэдээсэһэн, Мюнхенэй олоһон конференциин һүүлээр болоһон конференцидэ гэршын байһан ба байгаагүйе элирүүлхэ ба Мюнхенэй һүүлээр немецкэ агаарай хүсэнүүдэй үнэхөөрөө хэдэн дахин үргэдэһэн ябадалые гэршын мэдэхэ гү, али мэдэхэгүй байһаниинь элирүүлхые оролдоно.

Ингээд Трибуналай үглөөнэй заседани дүүрэбэ.

Мартын 8-ай үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, мартын 8. (ТАСС). Үмөөрэгшэдэй гомодол оруулһан байбашье, Катынска ой соо немецүүдэй хэһэн хороото ябадалнууд тухай советскэ гэмнэлтын документнүүд үни тэдэнэртэ үгтэнхэй гэжэ Трибуналай мартын 8-ай үдэшын заседаниин эхиндэ СССР-һээ главна гэмнэгшэ нүхэр Руденко мэдүүлһэн байна.

США-һаа главна гэмнэгшэ Джексон гэршэ Боденшатцые мүшхэлтээ үргэлжэлнэ.

Үмөөрэгшын баримталхые оролдоһон Геринг Гитлер хоёрой муудан таһарһан тухай жэжэ зүйлнүүдые элирүүлэн гэмнэгшэ болбол тэдэнэр 1945 оной хабар гү, али Германиин унатар үнэнтэ дээрээ һалаагүй юм гэжэ тодорхойлно.

Олон тоото сэрэгэй зүблөөнүүд дээрэ Геринг хэзээшье Гитлертэ ямар нэгэн арсаатайгаар үгэ хэлээгүй, харин офицернүүд ба генералнуудай үмэнэһөө гитлеровскэ ямаршье түсэбые һайнаар лэ дэмжэн, тэрэ түсэбүүдые дүүргэлтэдэ хамаг бүхы арга шадалаа хэхээр бэлэн байһанаа Гитлертэ найдуулдаг һэн гэжэ гэмнэгшын саашанхи асуудалда үгтэһэн гэршэ Боденшатцые мүшхэлтээ үргэлжэлнэ.

Гитлер Геринг хоёр тэдэнэртэ Роттердам, Варшава, Ковентри городуудые бомбодоһон тухай элидхэхэдэ, хэрээр хандадаг һэм гэжэ гэмнэгшэ асууна. Гэршэ тэрэниие мартажархёоб гэжэ хэлэбэшье, тэрэ гэһээр Варшавые «хэрэм» байһандань бомбодоо, Роттердамые «эсэргүүсэхэдэнь» мэдүүлнэ.

предприятинууд байхадань бомбодоо гэжэ бомбодоо, Ковентриие—тэндэ авиационно

Тиигээд Боденшатцын американскэ мүрдэгшэдэ үгэһэн үгэ гэмнэгшын уншажа үгэхэдэ, гэршэ болбол Германиин Польшодо добтолхоһоо урда польско-германска хилэ дээрэ болоһон инцидент Германиин зүтһөө эмхидхэгдэһэн юм гэжэ мэдэрбэ. Гитлер хадаа Польшотой дайлалдаха хүсэлтэй ба польско-германскэ арсалдаае амгаланаар залахые зайлахаар забдаһан байна гэжэ өөрынгөө һаналые гэршэ тэрэ гэһээр мэдүүлнэ.

1936 оной декабриин 2-то Герингын хэһэн заседаниин тухай бэшэгые гэмнэгшэ гэршэдэ үзүүлнэ. Энэ бэшэг хадаа тэрэнэй өөрынь гараар бэшэгдэһэн байһаниие гэршэ Трибуналай үмэнэ танина. Тэндэнь энэ гэһээр дайнда бэлэдхэл эхилхэ ба бүхы авиационно заводуудые мобилизаци соносхоһоной һүүлээр хүдэлхэ шэнги болгоожо табиха тухай Герингын сэхэ заабари байха юм.

1938 оной ноябриин 9 ба 10-даар

Германида болоһон еврей... тушаа хэлэхэ зуураа, гэршэ... гэмые Гейдрих, Геббельс ... хаян, Герингые «еврейнүүд... хэдэг хүн» гэжэ харуулжа... Тэдэ иимэ «һайн хүн» ... һээ 10 миллиард марка... тухай захиралтада гараа... гэмнэгшын асуухада гэршэ... жархёоб гэнэ.

Энээнэй һүүлээр англи... түрүүлэгшэ Гриффис Джонс... рингын англиийска элитэ... лэгшэдтэй 1939 оной август... тухай хэдэн асуудалнууд... асууна. Эдэ англичанинууд... вын членүүд байһан бэшэ... Герингын үгөөр тэдэнэр ... хүтэлбэрилэгшэдтэ нүлөө... һан гэжэ гэршэ тодорхойлно... залга Герингын үмэнэһөө ... Далерус гэгшээр эмхидхэ...

Боденшатцые мүрдэлгэ ... соо үмөөрэлгын ондоо ... фельдмаршал Мильх гэгшэ... Өөрынгөө аман үгэ соо ... тэ авиаци байгуулха ... суггаа хамаг хүсөө гаргаһан... хөөрэнэ. Гитлеровецүүдэй ... сагаа гартаа абахаһаа ... лэ муу аьяапитай ба һула... ажаүйлэдбэритэй байгаа ... тална. Гитлеровецүүд ... рай флот байгуулһан ... оной майн 23-да Гитлерэй ... тэрэ энэ флотые яажа ... дуулаһан байна. Энэ ... Польшодо добтолхо арга-... хөөрэлдөөн болоһон байна.

Советскэ Союзда Гитлер... бэлэдхэл тухай түрүүшын... лаһаниинь Штамерай асуулта... 1941 оной хабар һэн гэжэ... рюусана. Өөрынгөө тэмдэг... раад, энээн тухай түрүүшын... һээ 1941 оной январиин ... байнаб гэжэ өөрыгөө зөбш...

Штамерай һүүлдэ гэршын ... генеральна штабые ба «ОКВ»... сэгтэ хүсэнүүдэй верховно... үмөөрэгшэ Латернзер гэгшэ...

Трибуналай удаадахи засе... 11-эй үглөөгүүр болохо ... шын соносхолоор үдэшын ... рэбэ.

Маршал Малин... штабай мэдэ...

ЧАНЧУНЬ, мартын 9. ... Чжань-Синь-Фу гэгшые ... мүрдэлгын результат тухай... линовскиин штабай иимэ ... мүнөөдэр тунхаглагдаба:

«1946 оной январиин 16... оршон тойроондо ... Чжань-Синь-Фу ба тэрэни... ябаһан нюурнуудта ... добтолһон байна.

Энэ алалга болоһон ... абамсаараа советскэ кома... болбол юстициин полпол... энэ хэрэгые нарин ... Фу ба тэрэниие удэшэгшэ... варии 16-да түмэр харгы... һаа Мукден ошожо ябаһан... дын Лиершичжай гэжэ ста... ха зуура, Чжань-Синь-Фу ... буу зэбсэгтэй отрядаар ... лаһан ба абаашагдаһан ... городой советскэ гарнизон... энэ хэрэг болоһон ушар ... донь, тэрэ хадаа Лиерши... тээшэ бүлэг боецүүдтэй... эльгээһэн байна. Тэрэ ... Чжань-Синь-Фу өөһэдын... станциһаа нэгэ хахад ... та алуулшаһан байба ... Бандидууд алуулагшадай ... тыень галдажархиһан ба ... бэе Фушунь город асар... Синь-Фу гэгшэ гэжэ ... ушар болоһон газарта ... тэй отряд эльгээгдэжэ, ... тойрон районие штурм... бандые олоогүй байгаа. ... ба тэрэнэй бүлэгые ал... һан һэжэгтэйгээр хоёр ... Мин ба Чжан-Чжун-Куй ... баригдаһан байгаа. Эдэ ... Синь-Фу гэгшые алалга... гэжэ мүрдэлтэдэ олоод, ... байна. Алуурщадые бэд... һөөр байна.

Чжань-Синь-Фу ба ... алалга хадаа советскэ-... муудуулха, зорилготой ... ябадаг урилшалан бэлэ... най нэгэнэйнь хэһэн ... болоно гэжэ үнэһөө ...

Харюусалгата редак... орлогшо Д...

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ: ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7.89; сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.). объявлений 2-64 (2 зв.).

Н—00567. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР.